

BOSNA I HERCEGOVINA
AGENCIJA ZA JAVNE NABAVKE/NABAVE

BOSNA I HERCEGOVINA
AGENCIJA ZA JAVNE NABAVKE

BOSNIA AND HERZEGOVINA
PUBLIC PROCUREMENT AGENCY

IZVJEŠTAJ
o praćenju postupaka javne nabavke za 2016.godinu

JUNI 2017. godine

U skladu sa članom 92 stav (3) tačka e) Zakona o javnim nabavkama ("Službeni glasnik BiH", broj 39/14), (u daljem tekstu: Zakon), nadležnost Agencije za javne nabavke BiH (u daljem tekstu: Agencija) je uspostavljanje sistema za praćenje postupaka kojeg provode ugovorni organi za nabavku robe, usluga i radova, s ciljem edukacije i otklanjanja uočenih nepravilnosti u pojedinačnim postupcima javnih nabavki. Odbor Agencije za javne nabavke na sjednici održanoj godine dao je saglasnost na ovaj Izvještaj.

Usvajanjem i primjenom Pravilnika o praćenju postupaka javne nabavke („Službeni glasnik BiH“, broj 72/16) (u daljnjem tekstu: Pravilnik) ostvaren je značajan napredak u smislu izgradnje sistema javnih nabavki. Praćenje postupka javne nabavke u smislu ovog Pravilnika je ispitivanje usklađenosti pojedinačnih postupaka javne nabavke koje provode ugovorni organi u Bosni i Hercegovini sa Zakonom i podzakonskim aktima. Jedan od ciljeva praćenja je osiguranje ekonomične, opravdane i racionalne potrošnje javnih sredstava i osiguranje najbolje moguće primjene principa protuvrijednosti za novac od strane ugovornih organa definisanih članom 4. Zakona i članom 5. Zakona.

Kroz različite vrste izvora praćenja značajan broj ugovornih organa je upozoren o ozbiljnim kršenjima Zakona (*ex-ante*), gdje je “postupak bio sačuvan” u većini slučajeva, tj. izbjegnuta je primjena pravnih lijekova, kao i eventualna prolongiranja postupaka i konačno poništavanje cijelog postupka javnih nabavki. Također, praćenje podrazumijeva i nadzor nad završenim postupcima (*ex post*) u kojem se ukazuje na nepravilnosti ugovornim organima. Kroz *ex-ante* i *ex post* aktivnosti, praćenje postupaka nabavki ima dvostruku narav – preventivnu i obrazovnu.

Suština praćenja se zasniva na utvrđivanju nepravilnosti u određenom postupku javnih nabavke, nakon čega se Agencija obraća ugovornom organu sa zahtjevom da otkloni nepravilnosti sa preporukom u kojoj se navodi obrazloženje nepravilnosti na osnovu odredaba Zakona i podzakonskih akata. Ugovorni organ otklanja nepravilnosti na osnovu preporuka Agencije i o tome obavještavaju Agenciju u roku od sedam dana ili ih, u slučaju postojanja opravdanog razloga (npr. žalba), ne otklanja već o toj činjenici obavještavaju Agenciju.

Agencija u svom dopisu prema ugovornom organu ukazuje da će u, u slučaju da u ostavljenom roku istu ne otkloni (uočenu nepravilnost), informacije o navedenom biti prikazane u redovnom godišnjem izvještaju o praćenju postupaka javnih nabavki za prethodnu godinu. U izvještajnom periodu 18 ugovornih organa nije dostavilo obavještenje o postupanju po upućenom aktu od strane Agencije.

Agencija podnosi prekršajnu prijavu kod nadležnog suda za prekršaje u skladu sa članom 116.stav (1) Zakona. Agencija u izvještajnom periodu nije pokrenula niti jednu prekršajnu prijavu.

Izvori na osnovu kojih Agencija provodi praćenja su:

- obavještenja o nabavci,
- obavještenja o dodjeli ugovora,
- obavještenja o poništenju postupka javne nabavke,

- obavještenja o dodjeli ugovora putem pregovaračkog postupka bez objave obavještenja,
- dobrovoljna ex ante obavještenja o transparentnosti,
- izvještaji o postupku javne nabavke kod postupaka male vrijednosti,
- planovi nabavki, a po zahtjevu ponuđača, ugovornih organa i drugih zainteresiranih strana (nevladinih organizacija, medija, i sl.),
- osnovni elementi ugovora i izmjena ugovora koji se objavljuju na internetskim stranicama ugovornih organa, a po zahtjevu ponuđača, ugovornih organa i drugih zainteresiranih strana,
- zahtjevi ugovornih organa i ponuđača upućeni Agenciji sa zahtjevom za provođenje praćenja,
- zahtjevi od strane drugih nadležnih institucija (inspekcija, policijskih organa, sudova, tužilaštava i dr.),
- izvještaji nadležnih ureda za reviziju, u dijelu izvještaja koji se odnose na javne nabavke, u edukativne svrhe sprječavanja najčešćih grešaka u istim.

Postupak praćenja po službenoj dužnosti Agencija provodi na osnovu slijedećih izvora:

- obavještenja o nabavci,
- obavještenja o dodjeli ugovora,
- obavještenja o poništenju postupka javne nabavke,
- obavještenja o dodjeli ugovora putem pregovaračkog postupka bez objave obavještenja,
- dobrovoljna ex ante obavještenja o transparentnosti.

Postupak praćenja po zahtjevu ponuđača, ugovornih organa i drugih zainteresiranih strana Agencija provodi na osnovu slijedećih izvora:

- izvještaji o postupku javne nabavke kod postupaka male vrijednosti,
- planovi nabavki, a po zahtjevu ponuđača, ugovornih organa i drugih zainteresiranih strana (nevladinih organizacija, medija, i sl.),
- osnovni elementi ugovora i izmjena ugovora koji se objavljuju na internetskim stranicama ugovornih organa, a po zahtjevu ponuđača, ugovornih organa i drugih zainteresiranih strana,
- zahtjevi ugovornih organa i ponuđača upućeni Agenciji sa zahtjevom za provođenje praćenja.

Izvori praćenja prema Pravilniku su:

- informacije iz medija,
- zapažanje predavača na seminarima,
- izvještaja o postupku javne nabavke iz člana 75. Zakona kod postupaka male vrijednosti iz članova od 87.do 90. Zakona.

Kriteriji za praćenja na osnovu kojih Agencija provodi praćenja su:

- procijenjena vrijednost,
- težina nepravilnosti,
- posredan značaj.

U 2016. godini Agencija nije mogla izvršiti praćenje prema slijedećim izvorima praćenja:

- planovi nabavki
- osnovni elementi ugovora i izmjena ugovora,

iz razloga što ugovorni organi nemaju obavezu objavljivati planove nabavki i realizaciju ugovora na glavnom portalu javnih nabavki, tako da je proces praćenja otežan u ovom dijelu. Ugovorni organi moraju objaviti plan nabavki čija je vrijednost veća od vrijednosti utvrđene u članu 14.stav (1) Zakona na svojim internetskim stranicama, i to najkasnije u roku od 60 dana od dana usvajanja budžeta, odnosno finansijskog plana. Zakon je definisao obavezu ugovornih organa da na svojim web stranicama objavljuju realizaciju ugovora na način i u formi koju propisuje Agencija podzakonskim aktom. Praćenje planova nabavki i realizacije ugovora koji se objavljuju na web stranicama ugovornih organa je otežano, jer ne postoji unificiranost web stranica i lociranje ovih dokumenata od strane ugovornih organa, kao i zbog nedostatka kadrova u Agenciji.

Od ukupnog broja ugovornih organa u Bosni i Hercegovini koji su obavezni primjenjivati Zakon o javnim nabavama BiH prema podacima sa 31.12.2016. godine, 2.290 ugovornih organa je registrovano za dostavljanja izvještaja u postupcima javnih nabavki u informacijskom sistemu „E-nabavke“.

Također bi naveli odredbe Direktive koja se tiče nadzora nad primjenom pravila javne nabavke. Direktiva 2014/24/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. veljače 2014. o javnoj nabavi u članu 83. (Provedba) navodi:

1. Kako bi se učinkovito osigurala točna i djelotvorna provedba, države članice osiguravaju da barem zadatke koji su navedeni u ovom članku obavljaju jedno ili više tijela, organa ili struktura. One obavješćuju Komisiju o svim tijelima, organima ili strukturama koje su nadležne za te zadatke.

2. Države članice dužne su osigurati nadzor nad primjenom pravila o javnoj nabavi. Ako nadzorna tijela ili strukture uoče, na vlastitu inicijativu ili po zaprimanju informacija, određena kršenja ili sistemske probleme, ovlaštena su za obavješćivanje nacionalnih revizorskih tijela, sudova ili drugih odgovarajućih tijela ili struktura kao što su javni pravobranitelji, nacionalni parlamenti ili njihovi odbori, o tim problemima.

3. Rezultati aktivnosti nadzora u skladu sa stavkom 2. dostupni su javnosti putem odgovarajućih sredstava obavješćivanja. Ti su rezultati također dostupni Komisiji. Na primjer, mogu biti uključeni u izvješća o nadzoru iz drugog podstavka ovog stavka.

Do 18. travnja 2017., a nakon toga svake tri godine, države članice dostavljaju Komisiji izvješće o nadzoru koje obuhvaća, ovisno o slučaju, podatke o najučestalijim uzrocima pogrešne primjene ili pravne nesigurnosti, uključujući moguće strukturne ili opetovane probleme u primjeni pravila, o razini sudjelovanja malih i srednjih poduzeća (SME) u javnoj nabavi te o sprečavanju, utvrđivanju i odgovarajućem izvještavanju o slučajevima prijevare u javnoj nabavi, korupciji, sukobu interesa i drugim ozbiljnim nepravilnostima.

Komisija može, najviše svake treće godine, zahtijevati od država članica da dostave podatke o praktičnoj provedbi nacionalnih strateških politika nabave.

Za potrebe ovog stavka i stavka 4. ovog članka, mala i srednja poduzeća smatraju se onima definiranim u Preporuci Komisije 2003/361/EZ (1). Na temelju zaprimljenih podataka u skladu s ovim stavkom. Komisija redovito izdaje izvješće o provedbi i najboljoj praksi nacionalnih politika nabave na unutarnjem tržištu.

4. Države članice osiguravaju da:

(a) su informacije i smjernice za tumačenje i primjenu prava Unije za javnu nabavu dostupne bez naknade kako bi pomogle javnim naručiteljima i gospodarskim subjektima, posebice malim i srednjim poduzećima, u pravilnoj primjeni pravila Unije za javnu nabavu; te

(b) da pomoć bude dostupna javnim naručiteljima s obzirom na planiranje i provođenje postupaka nabave.

5. Države članice, ne dovodeći u pitanje opće postupke i radne metode koje je za svoje komunikaciju i kontakte s državama članicama uspostavila Komisija, određuju referentno mjesto za suradnju s Komisijom na području primjene zakonodavstva o javnoj nabavi.

6. Javni naručitelji dužni su, barem tijekom trajanja ugovora, čuvati preslike svih sklopljenih ugovora čija je vrijednost jednaka ili veća od:

(a) 1 000 000 EUR u slučaju ugovora o javnoj nabavi robe ili ugovora o javnim uslugama;

(b) 10 000 000 EUR u slučaju ugovora o javnim radovima. Javni naručitelji dužni su omogućiti pristup tim ugovorima; međutim, pristup određenim dokumentima ili podacima može se uskratiti u mjeri i uz uvjete koji su predviđeni primjenjivim pravilima Unije ili nacionalnim pravilima o pristupu dokumentima i zaštiti podataka.

Zakon u članu 3. propisuje opšte principe iz Ugovora o osnivanju Evropske unije u cilju najefikasnijeg trošenja javnih sredstava. Jedan od osnovnih principa na kojima je zasnovan Zakon je princip transparentnosti. Princip transparentnosti se direktno implementuje u odredbama Zakona, na način da definiše obavezu objavljivanja o nabavci za sve postupke, izuzev direktnog sporazuma i pregovaračkog postupka bez objave obavještenja o nabavci. Za pregovarački postupak bez objave obavještenja o nabavci obavezna je objava tenderske dokumentacije na internet stranici ugovornog organa, te su na taj način potencijalnim kandidatima dostupne informacije o provođenju ovog postupka kod ugovornog organa. Pored obavještenja o nabavci, za sve postupke za koje se objavljuje isto, izuzev konkurentskog zahtjeva za dostavu ponuda, postoji obaveza objavljivanja obavještenja o dodjeli i obavještenja o poništenju. Na Portalu su dostupne odluke Ureda za razmatranje žalbi. Sva obavještenja, definisana Zakonom, ugovorni organi su obavezni objaviti na Portalu javnih nabavki (www.ejn.gov.ba). (u daljem tekstu: Portal)

Član 55. Zakona u stavu (1) definiše moguće načine preuzimanja tenderske dokumentacije, i to:

- a) lično preuzimanje u prostorijama ugovornog organa;
- b) na pismeni zahtjev kandidata/ponuđača;

- c) zajedno s pozivom za dostavu ponuda;
- d) objavljivanjem tenderske dokumentacije na portalu javnih nabavki na što će ukazati u obavještenju o nabavci, u skladu s podzakonskim aktom koji donosi Agencija.

U skladu sa tačkom d) navedene odredbe Zakona, Uputstvo o uslovima i načinu objavljivanja obavještenja i dostavljanja izvještaja u postupcima javnih nabavki u informacionom sistemu „E-nabavke“ („Službeni glasnik BiH“, br. 90/14 i 53/15), između ostalog, reguliše i pitanje objave i preuzimanja tenderske dokumentacije. Pod stavom (9) tačkom 9 Uputstva navedeno je da su ugovorni organi dužni objaviti tendersku dokumentaciju u sistemu E-nabavke za najmanje 30% postupaka javne nabavke za koje se objavljuje obavještenje o nabavci u 2016.godini. Prema analizi koju je uradila Agencija utvrđeno je da je minimalni iznos za objavu tenderske dokumentacije premašen, odnosno da iznosi 57%, čime je povećana transparentnost postupaka javnih nabavki zajedno sa ostalim principima definisanim u članu 3. Zakona. Navedeni podatak također ukazuje na činjenicu da sistem koji je uspostavila Agencija za objavu obavještenja na portalu javnih nabavki funkcioniše bez većih problema.

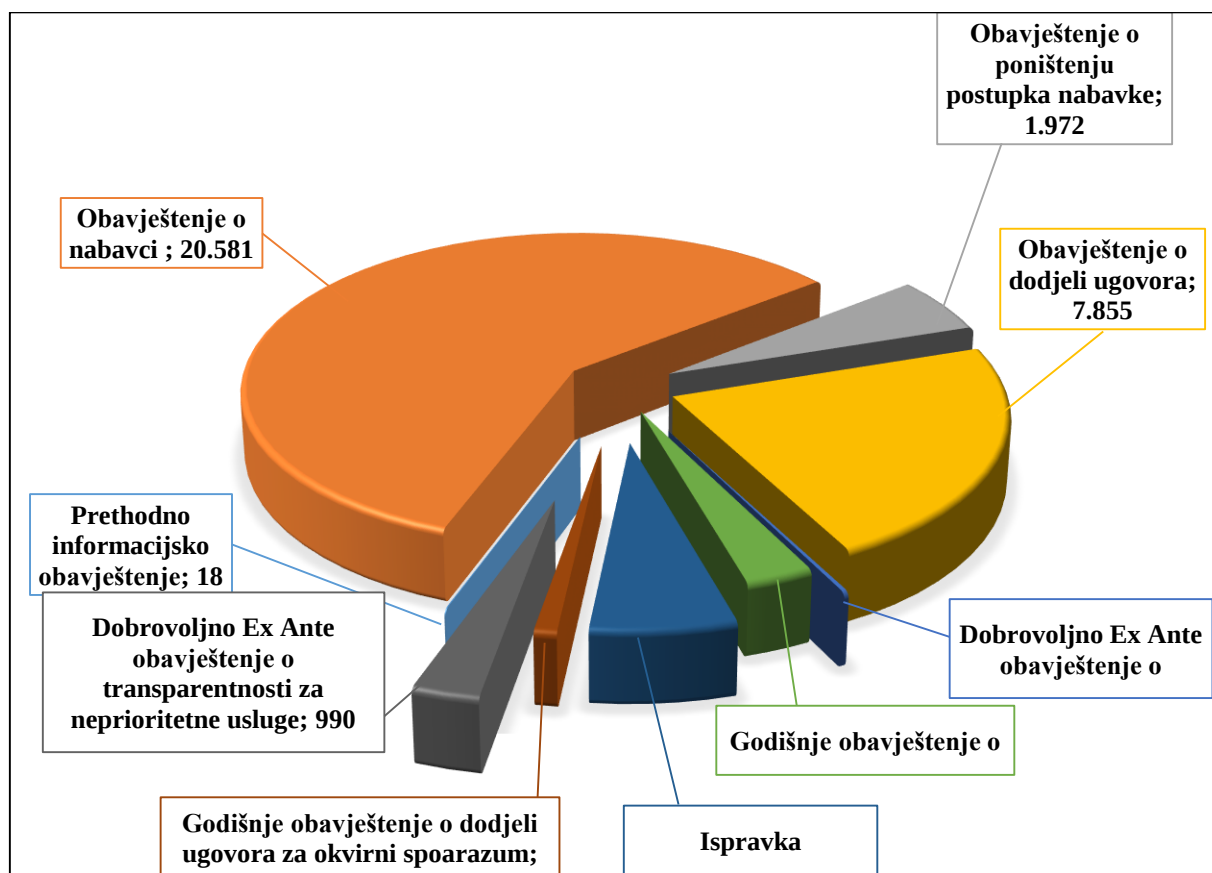
Na Portalu javnih nabavki se objavljuju slijedeća obavještenja:

- obavještenje o nabavci,
- obavještenje o dodjeli ugovora,
- obavještenje o poništenju postupka javne nabave,
- ispravka obavještenja o nabavci,
- dobrovoljno ex ante obaviještenje o transparentnosti,
- prethodno informativno obaviještenje,
- obavještenje o uspostavi sistema kvalifikacije,
- sažetak obaviještenja o nabavci na engleskom jeziku.

Ukupan broj objavljenih obavještenja prema vrsti obavještenja u periodu od 1.1.-31.12.2016.godine

Vrsta obavještenja	Broj	%
Prethodno informacijsko obavještenje	18	0,05
Obavještenje o uspostavljanju sistema kvalifikacije	0	0,00
Obavještenje o nabavci	20581	58,68
Obavještenje o poništenju postupka nabavke	1972	5,63
Obavještenje o dodjeli ugovora	7855	22,39
Dobrovoljno Ex Ante obavještenje o transparentnosti	74	0,22
Godišnje obavještenje o dodjeli ugovora	1046	2,98
Ispravka obavještenja	2193	6,25
Godišnje obavještenje o dodjeli ugovora za okvirni sporazum	343	0,97
Dobrovoljno Ex Ante obavještenje o transparentnosti za neprioritetne usluge	990	2,83
Ukupno	35.072	100,00

U ukupnom broju obavještenja o nabavci (20.581) nalazi se 717 obavještenja sa međunarodnom objavom, u ukupnom broju obavještenja o dodjeli ugovora (7.855) nalazi se 648 obavještenja o dodjeli ugovora za koje bilo obavještenje o nabavci sa međunarodnom objavom.

Izveštaj o postupku javne nabavke iz člana 75. Zakona kod postupka male vrijednosti iz članova 87.do 90. Zakona

Postupci javne nabavke za dodjelu ugovora iz poglavlja V su:

- Konkurentski zahtjev za dostavu ponuda i
- Direktni sporazum.

U 2016. godini, ukupna vrijednost dodijeljenih ugovora za „poglavlje V“ na svim nivoima vlasti je 284.831.962,80 KM, što predstavlja povećanje u iznosu od 50.714.630,71 KM odnosno 21,66 % u odnosu na 2015. godinu kada je iznosila 234.117.332,09 KM. Nabavke roba, usluga ili radova putem direktnog sporazuma je postupak nabavke male vrijednosti, gdje ugovorni organ može nabavljati istovrsne predmete nabavke u vrijednosti do 6.000,00 KM na godišnjm nivou. Na postupke male vrijednosti u 2016. godini je utrošeno 11% u ukupno utrošenim sredstvima za javne nabavke u 2016. godini. U postupku direktnog sporazuma u 2016.godini utrošeno je 111.216.828,37 KM, što iznosi 4,3% u ukupno utrošenim sredstvima.

Iako je Portal dizajniran da svede mogućnosti greške na minimum, margina greške još uvijek postoji. Da bi otkrilo nepravilnosti u gore navedenim izvorima, osoblje Agencije za javne

nabavke BiH vrši njihov pregled, tako što ih čita manuelno jedan po jedan. U budućem periodu planirana je nadogradnja njegovih sadašnjih funkcionalnosti i uvođenje novih alata koji će omogućiti efikasniji proces monitoringa. Uprkos činjenici da je aktivnost monitoringa isključivo manuelna za sve ove izvore i uprkos nedostatku kapaciteta, monitoring je pokazao svoju učinkovitost u ovom prethodnom periodu u odnosu na ukupan broj pregledanih obavještenja.

Na osnovu objavljenih obavještenja, Agencija je uputila 152 akata o monitoringu ugovornim organima, a pregledala ih cca 7.000 u kojima nije uočila greške u obavještenju. Pojedinačno gledano Agencija je uputila 43 dopisa za izjašnjenje ugovornim organima prema tvrdnjama ponuđača za kršenje Zakona, 45 dopisa za izjašnjenje radi provođenja pregovaračkog postupka bez objave obavještenja, 50 dopis u kojim je uočila grešku u obavještenju, te 14 dopisa u kojima je sugerirala da se postupa po preporuci Agencije. Po anonimnim prijavama Agencija nije postupala.

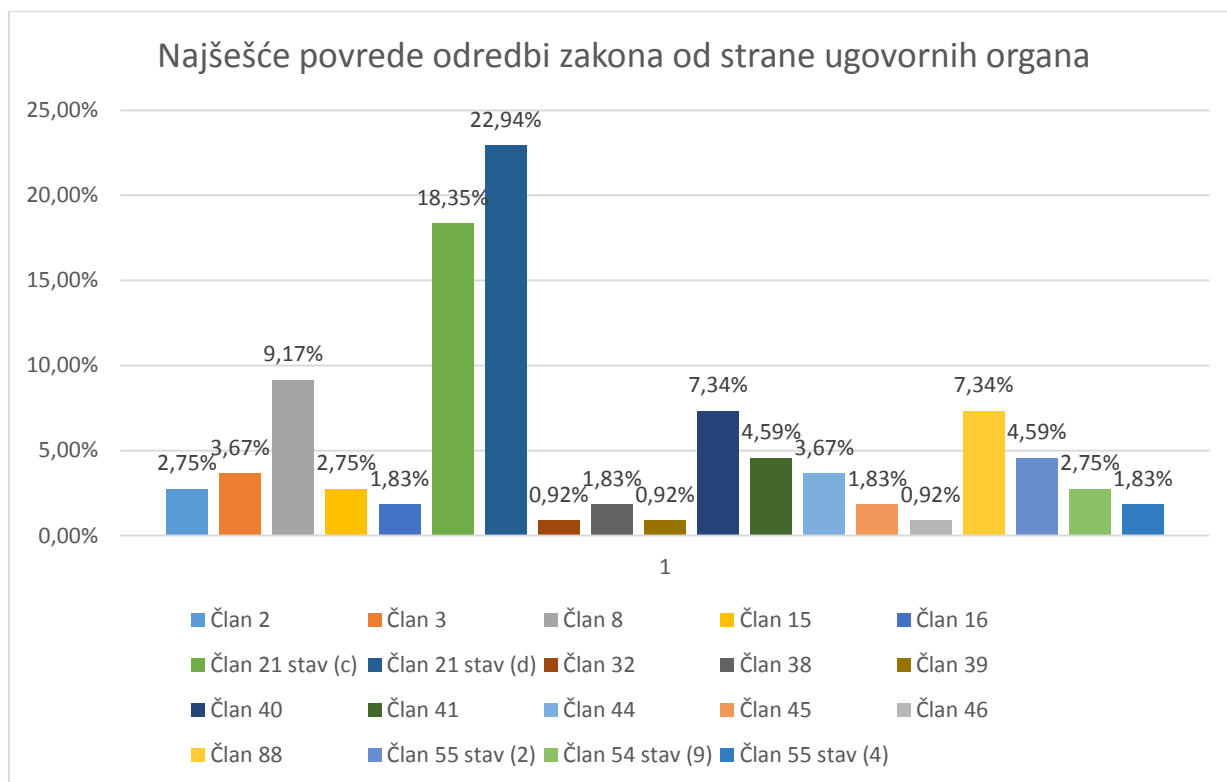
Struktura uočenih nepravilnosti u obavještenjima objavljenim na Portalu izražena brojcano i procentualno:

Tabelarni prikaz:

Član Zakona	Greške	%
Član 2	3,00	2,75%
Član 3	4,00	3,67%
Član 8	10,00	9,17%
Član 15	3,00	2,75%
Član 16	2,00	1,83%
Član 21 stav (c)	20,00	18,35%
Član 21 stav (d)	25,00	22,94%
Član 32	1,00	0,92%
Član 38	2,00	1,83%
Član 39	1,00	0,92%
Član 40	8,00	7,34%
Član 41	5,00	4,59%
Član 44	4,00	3,67%
Član 45	2,00	1,83%

Član 46	1,00	0,92%
Član 88	8,00	7,34%
Član 55 stav (2)	5,00	4,59%
Član 54 stav (9)	3,00	2,75%
Član 55 stav (4)	2,00	1,83%
Ukupno	109,00	100,00%

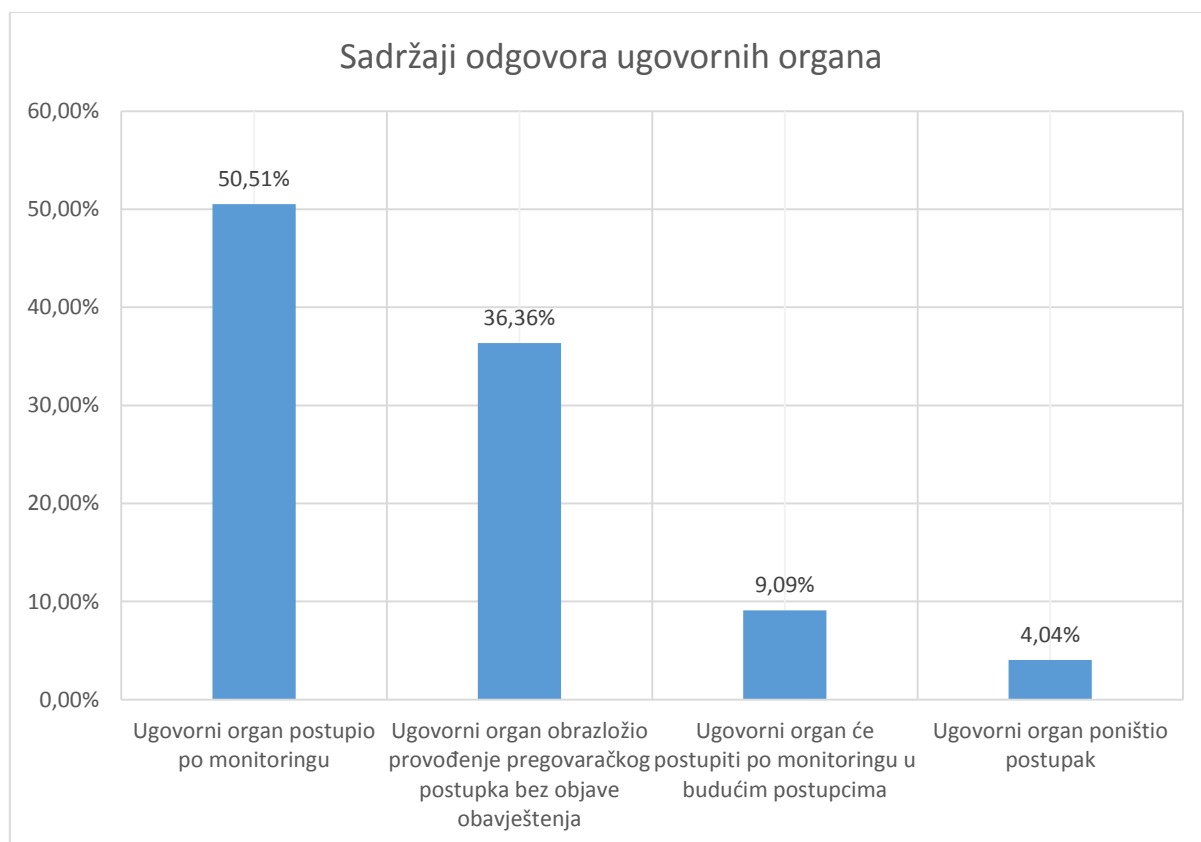
Grafički prikaz:

Analizom monitoringa objavljenih obavještenja na Portalu Agencija je konstatovala da je tokom 2016. godine primila ukupno 99 odgovora na upućene nepravilnosti od strane ugovornih organ, sadržaj odgovora je slijedeće strukture:

Tabelarni prikaz:

Ugovorni organ postupio po monitoringu	50	50,51%
Ugovorni organ obrazložio provođenje pregovaračkog postupka bez objave obavještenja	36	36,36%
Ugovorni organ će postupiti po monitoringu u budućim postupcima	9	9,09%
Ugovorni organ poništio postupak	4	4,04%
	99	100,00%

Grafički prikaz:

Najčešće povrede Zakona konstatovane prilikom provođenja praćenja obavještenja o nabavci objavljenih na ejn.gov.ba

Uočena nepravilnost

Ugovorni organ u obavještenju o nabavci narušava član 3. Zakona

Primjer iz obrazca obavještenja

II.2.b Podjela na lotove navodite: „II.2.b. Ponude se mogu dostaviti za: Više lotova

Preporuke Agencije

U obavještenju o nabavci ugovorni organ bira da li se ponude mogu dostaviti "za jedan", "više" ili "sve lotove". Ograničavati dostavu ponuda je zaista suprotno osnovnim principima iz člana 3. Zakona, ali je ta mogućnost ostavljena samo u izuzetnim situacijama, odnosno kada ne postoji druga mogućnost izbora, koju naravno ugovorni organ mora detaljno obrazložiti i uvjeriti javnost, organe nadležne za reviziju trošenja javnih sredstava i naravno drugostepeni organ u postupku revizije. Ograničavanjem dostave ponuda može se desiti da se u slučaju različitih vrijednosti lotova svi ponuđači opredijele za "vrijednije" lotove, što bi smanjilo interes ponuđača za manje „vrijedne“ lotove što može rezultirati poništenjem postupka za dodjelu ugovora za te lotove, te vam sugeriramo da preispitate neusklađenost sa prethodno pomenutim.

Uočena nepravilnost

Ugovorni organ prilikom provođenja otvorenog postupka nepoštuje minimalni rok za dostavljanje ponuda

Primjer iz obrazca obavještenja

Obavještenje o nabavci broj:od 12.02.2017.godine pod tačkom IV 3.b Uslovi preuzimanja/dostave zahtjeva za tendersku dokumentaciju naveli ste: „26.02.2017.godine“, a pod tačkom IV 6. Rok za prijem ponuda navodite: „7.03.2017.godine“.

Preporuke Agencije

Skrećemo vam pažnju da Zakon u članu 40. definira redovne rokove za podnošenje zahtjeva za sudjelovanje i ponuda. Također, član 41. definiše skraćene rokove za podnošenje ponuda.

Navedeni rokovi su definisani kao minimalni rokovi. Dakle, rokovi ne mogu biti kraći od Zakonom definiranih, ali isto tako Zakon ne zabranjuje da navedeni rokovi budu i duži, ukoliko to predmet nabavke zahtjeva.

Vezano za pitanje skraćivanja rokova za preuzimanje tenderske dokumentacije, odnosno mogućnosti da navedeni rok bude kraći od roka za podnošenje zahtjeva za sudjelovanje, odnosno ponuda, mišljenja smo da ne postoji mogućnost za takvo nešto, jer Zakon ne predviđa skraćivanje ovog roka i taj rok, analogno, ne može biti kraći od minimalno utvrđenih rokova za podnošenje zahtjeva za sudjelovanje i ponuda.

Naime, ako se uzme za primjer da u otvorenom postupku nabavke za vrijednosni razred iz člana 14. stav (4) ovog zakona, rok za prijem ponuda ne može biti kraći od 20 dana od dana slanja na objavu obavještenja o nabavci na portal javnih nabavki, te da se isti može skratiti na 15 dana u skladu sa člankom 41. stav (3) Zakona, onda se zaista može zaključiti da bi skraćivanjem roka za preuzimanje tenderske dokumentacije (u vašem slučaju 14 dana) došlo do ozbiljnog narušavanja osnovnih principa Zakona, prije svega principa aktivne konkurencije. Postavlja se pitanje da li bi ponuđači uopće došli u posjed tenderske dokumentacije u tako kratkom (skraćenom) roku, čime bi i cjelokupna nabavka bila ugrožena, odnosno bezuspješna.

Ono što bi bilo dopušteno u pogledu skraćivanja rokova za preuzimanje tenderske dokumentacije je da ugovorni organi utvrde rok za podnošenje zahtjeva za sudjelovanje, odnosno ponuda na način da isti produže za razdoblje skraćivanja.

Na navedenom primjeru to bi značilo da u otvorenom postupku nabavke za vrijednosni razred iz člana 14. stav (4) ovog zakona, rok za prijem ponuda koji ne može biti kraći od 20 dana od dana slanja na objavu obavještenja o nabavci na Portal javnih nabavki, produži na način da isti iznosi npr. 30 dana, a da rok za preuzimanje tenderske dokumentacije skрати za tih 10 dana, na način da taj rok iznosi 20 dana.

Na ovaj način rok za preuzimanje tenderske dokumentacije je jednak minimalno utvrđenom roku za prijem ponuda u otvorenom postupku nabavke za vrijednosni razred iz člana 14. stav (4) ovog Zakona. Isti princip definisanja rokova se može primijeniti i na sve druge vrste postupaka, odnosno vrijednosne razrede.

Uočena nepravilnost

Ugovorni organ prilikom objave obavještenja o nabavci, objavio je tendersku dokumentaciju na portalu i omogućio i druge načine dostave iste, te obavezao ponuđača da prilikom preuzimanja tenderske dokumentacije mora informisati ugovorni organ o preuzimanju tenderske sa portala.

Primjer iz obrazca obavještenja

Pod tačkom IV 3.a. Tenderska dokumentacija je objavljena na portalu javnih nabavki, naveli ste „DA“, a pod tačkom V. Dodatne informacije naveli ste: naveli ste: „TD se može preuzeti lično, na pismeni zahtjev, ili sa web stranice općine Trnovo www.trnovo.ba i sistema „E nabavke“ uz obaveznu dostavu potvrde o preuzimanju TD“.

Preporuke Agencije

Član 55. Zakona u stavu (1) definiše moguće načine preuzimanja tenderske dokumentacije, i to:

- a) lično preuzimanje u prostorijama ugovornog organa;
- b) na pismeni zahtjev kandidata/ponuđača;
- c) zajedno s pozivom za dostavu ponuda;
- d) objavljivanjem tenderske dokumentacije na portalu javnih nabavki na što će ukazati u obavještenju o nabavci, u skladu s podzakonskim aktom koji donosi Agencija.

U skladu sa tačkom d) navedene odredbe Zakona, Uputstvo o uslovima i načinu objavljivanja obavještenja i dostavljanja izvještaja u postupcima javnih nabavki u informacionom sistemu „E-nabavke“ („Službeni glasnik BiH“, br. 90/14 i 53/15), između ostalog, reguliše i pitanje objave i preuzimanja tenderske dokumentacije, te u vezi s tim, i pojašnjenje tenderske dokumentacije.

Član 9. stav (4) navedenog uputstva izričito navodi da ako ugovorni organ objavi tendersku dokumentaciju u sistemu „E-nabavke“, tenderska dokumentacija se ne može dostavljati na druge načine predviđene članom 55. stav (1) tač. a) do c) Zakona, odnosno u slučaju da tenderska nije objavljena na Portalu, tada se ista dostavlja na jedan od načina iz člana 55. stav (1) tačka a) do c) Zakona.

Nadalje, sistem „E-nabavke“ je i razvijen u skladu sa Zakonom i podzakonskim aktima, te u skladu s tim postoje određene validacije i notifikacije. Naime, u situaciji kada je tenderska dokumentacija objavljena na Portalu javnih nabavki, tada tu tendersku dokumentaciju zainteresovani registrovani ponuđači preuzimaju, što sistem evdentira. Prema Priručniku o korištenju aplikacije e- Nabavke, koji možete naći na našoj stranici u Rubrici Portal e- Nabavke, na stranici 11 Priručnika navedeno je slijedeće:

„NOTIFIKACIJE

Na Portalu javnih nabavki je implementiran sistem notifikacija koje operateri dobijaju kroz Portal (link „Notifikacije“ u gornjem meniu) i/ili na email adresu.

Ugovorni organi će biti obavješteni o slijedećim dešavanjima u postupku:

- Ponuđač preuzeo tendersku dokumentaciju;
- Ponuđač postavio pitanje“.

Dakle, Vi ponuđače ne možete obavezivati niti im uskraćivati bilo koje pravo ukoliko Vam ne dostave podatke o preuzimanju tenderske dokumentacije, jer u skladu sa navedenim na stranici 11 Priručnika dobijate informaciju o preuzimanju tenderske dokumentacije, tako da ponuđači nisu u obavezi dostavljati Vam tu informaciju.

Uočena nepravilnost

Ugovorni organ prilikom objave obavještenja o nabavci ne navodi minimalne kvalifikacijske kriterije definisane zakonom, a tendersku dokumentaciju nije objavio na portalu.

Primjer iz obrazca obavještenja

“ kao u tenderskoj dokumentaciji“, i to za točke: III 5., III 6. i III 7.

Preporuke Agencije

Skrećemo vam pažnju da je objava obavještenja u sistemu „E-nabavke“ besplatna, te da je poželjno da navodite i podatke koji se odnose na pravne, ekonomske i tehničke zahtjeve za kvalifikaciju kandidata/ponuđača.

Na prednji način svi zainteresirani privredni subjekti će dobiti dovoljno informacija koje će im omogućiti da ocijene da li žele preuzeti tendersku dokumentaciju, ili ne, budući da vi niste objavili tendersku dokumentaciju na portalu. Također na ovaj način će se izbjeći zahtjevi za uvidom u tendersku dokumentaciju, upiti i slično. Napominjemo, da sažetak obavještenja o nabavci koji se objavljuje u „Službenom glasniku

Uočena nepravilnost

Ugovorni organ u obavještenju o nabavci traži novčanu nadoknadu za preuzimanje tenderske dokumentacije

Primjer iz obrazca obavještenja

Pod točkom IV.c-1- Iznos novčane naknade navodite: „50,00 KM +PDV-e“.

Preporuke Agencije

Želimo vam skrenuti pažnju na član 55. stav (4) Zakona. U tom smislu, citirani član 55. Zakona stavom (4) propisuje:

„Ugovorni organ za sve kandidate/ponuđače može odrediti jednaku novčanu naknadu koja se plaća za tendersku dokumentaciju. U tom slučaju novčana naknada uključuje samo stvarne troškove za papir, ispis, umnožavanje, za nosač podataka, kao i naknadu mogućih poštanskih troškova. Ukoliko je određena novčana naknada za tendersku dokumentaciju, tada je

kandidat/ponuđač dužan uz zahtjev za sudjelovanje, odnosno ponudu dostaviti i dokaz o uplati tenderske dokumentacije, osim u slučajevima iz stavka (1) tač. c) i d) ovoga članka.“

Obzirom da kopiranje tenderske dokumentacije može biti skupo za ugovorni organ, naročito u svezi sa dokumentima većeg obima, ugovorni organ može odrediti naknadu za istu. Naknada pokriva samo stvarne troškove kopiranja i slanja dokumentacije ponuđačima i naknada mora biti jednaka za sve učesnike. Ugovorni organ ne smije definisati previsoku naknadu za tendersku dokumentaciju kako bi:

- eliminisao male i slabe ponuđače koji sebi ne mogu priuštiti da plate visoku cijenu za sudjelovanje u postupku,
- povratilo trošak uzrokovan pripremom i provođenjem postupka nabavke,
- zaradilo novac na privrednim subjektima.

Dakle, u vašem konkretnom slučaju gdje je cijena tenderske dokumentacije 50,00 KM, bilo bi poželjno preispitati visinu cijenu iste, obzirom da prema našim informacijama cijena kopiranja jedne stranice A4 formata na komercijalnoj osnovi stoji cca 0,05 KM. U tom smislu također ističemo, a u odnosu na već citirani član 55. stavak (1) tačku d), da ugovorni organ može objavljivati tendersku dokumentaciju u sistemu "E-nabave“.

Uočena nepravilnost

Ugovorni organ u obavještenju o nabavci nije ispoštovao rokove za dostavu dokumentacije vezanu za član 46. Zakona.

Primjer iz obrazca obavještenja

Pod tačkom III 5. Sposobnost za obavljanje profesionalne djelatnosti naveli:

„Rješenje o upisu u sudski registar/Izvod iz sudskog registra (Dokaz se dostavlja kao original, s tim da datum ovjere ne može biti stariji od tri mjeseca od dana dostavljanja ponude)“.

Preporuke Agencije

U postupcima javne nabavke, kroz kvalifikacione kriterije odnosno članove 45-51. Zakona, ugovorni organ dolazi do pouzdanog, sposobnog i kompetentnog dobavljača za izvršenje ugovora. Član 46. Zakona je regulisao da ugovorni organ u tenderskoj dokumentaciji može od kandidata/ponuđača zahtijevati da dokažu svoju registraciju u odgovarajućim profesionalnim ili drugim registrima zemlje u kojoj su registrovani ili da osiguraju posebnu izjavu ili potvrdu nadležnog organa kojom se dokazuje njihovo pravo da obavljaju profesionalnu djelatnost, koja je u vezi sa predmetom nabavke. Stavom (2) istog člana navedeno je da se dokumenta iz stava (1) ovog člana priznaju na teritoriji Bosne i Hercegovine, bez obzira na kojem nivou vlasti su izdati. Ugovorni organi tenderskom dokumentacijom određuju kojim dokumentom će ponuđači dokazati da ispunjavaju uslove iz Zakona, konkretno u ovoj situaciji kojim dokumentom će

dokazati da su registrovani za obavljanje predmetne djelatnosti. Rješenje o upisu u sudski registar, izvodi iz sudskog registra, te rješenja nadležnih općinskih organa su npr. neki od dokaza sposobnosti obavljanja profesionalne djelatnosti koji se mogu utvrditi u tenderskoj dokumentaciji. Zakon i podzakonski akti ne određuju starost dokumenata iz člana 46. Zakona. Naime, „starost dokumentacije do tri mjeseca“ ne odnosi se na dokaze iz člana 46. Zakona, već na dokumentaciju iz članova 45. i 47. Zakona, kako je predviđeno stavom (3) tačka a) člana 72. Zakona. U konkretnoj situaciji, to bi značilo da ugovorni organ ne može postaviti zahtjev da dokumentacija kojom se dokazuje ispunjavanje uslova iz člana 46. Zakona ne smije biti starija od tri mjeseca. Postavljanje ovakvog uslova za član 46. Zakona krši se zakon i ponuđači u ovoj situaciji mogu iskoristiti pravo žalbe na navedeni uslov u skladu sa članom 101. Zakona.

Uočena nepravilnost

Ugovorni orga u obavještenju o nabavci krši član 64. Zakona

Primjer iz obrazca obavještenja

Pod tačkom IV.2. Kriterij za dodjelu ugovora naveli ste:

„Ekonomski najpovoljnija ponuda“

Pod tačkom IV.2.a. Podkriteriji naveli ste:

„1. broj pumpnih stanica u Kantonu Sarajevo	5%
2. broj pumpnih stanica u Hercegovačko- neretvanskoj županiji/kantonu	10%
3. cijena	85%“.

Preporuke Agencije

Iz naprijed navedenog primjera se da zaključiti da ukupan broj bodova zavisi od relativnog učešća dodijeljenom svakom podkriteriju. Što se tiče podkriterija broj pumpnih stanica, isti ne može biti jedan od podkriterija za ocjenu ponuda.

Naime, član 64. Zakona reguliše pitanje kriterija za dodjelu ugovora pod stavom (3) istog člana Zakona navedeno je:

„Uslovi za kvalifikaciju kandidata, odnosno ponuđača iz čl.45.do 51. ovog zakona ne mogu biti podkriteriji za dodjelu ugovora“.

U skladu sa članom 64. Zakona kriterije za dodjelu ugovora ugovorni organ uspostavlja u skladu sa prirodom i opsegom javnog ugovora koji je u pitanju. Drugim riječima, kriteriji koje ugovorni organ koristi trebaju biti povezani sa predmetom javne nabavke. Kriteriji koji se koriste za odabir najbolje ponude nesumnjivo se ne smiju odnositi na ličnu situaciju dobavljača, njegovo iskustvo, finansijsko i ekonomsko stanje, tehničku i profesionalnu sposobnost. Dakle, kriteriji

za kvalifikaciju se odnose na ponuđača, a kriteriji za vrednovanje se odnose na predmet nabavke, odnosno ponudu i isti se primjenjuju odvojeno.

Nadalje, članom 64. stav (2) Zakona navedeni su tipični primjeri kriterija za vrednovanje ponuda, a to su: kvalitet predmeta nabavke, cijena, tehnička sposobnost predmeta nabavke, funkcionalne i ekološke karakteristike, operativni troškovi, ekonomičnost, postprodajni servis i tehnička pomoć, rok isporuke ili rok za izvršenje, i sl. Pored ovih kriterija ugovorni organi mogu odabrati i neke druge kriterije za vrednovanje ponuda, pod uslovom da su objektivni i nediskriminatorni, odnosno da su u skladu sa osnovnim principima definisanim članom 3. Zakona. Dakle, podkriterij " broj pumpnih stanica" ne može biti podkriterij u okviru kriterija "ekonomski najpovoljnija ponuda" jer se radi o kvalifikacionom kriteriju iz člana 49. Zakona.

Čak i kada se koristi kao kvalifikacioni kriterij, mora se koristiti na način da je minimalan, adekvatan i srazmjeran predmetu ugovora, što zahtjeva član 44. Zakona.

„Minimum kvalifikacijskih uvjeta, koje je ugovorno tijelo odredilo za kandidate i ponuđače, i broj dokumenata koji su potrebni za njihovo dokazivanje, obvezno trebaju biti usklađeni i srazmjerni s predmetom ugovora. Oni ne smiju imati ograničavajući karakter na konkurenciju i moraju biti jasni i precizni.

Član 49. Zakona (Tehnička i profesionalna sposobnost u postupku nabavke robe) u tački (b) daje mogućnost ugovornom organu da provjeri tehničku opremljenost i osposobljenost dobavljača, koja se prilikom nabavke nafte i naftnih derivata može odnositi na:

- posjedovanje skladišnih kapaciteta koji ispunjavaju uslove za obavljanje ove djelatnosti,
- posjedovanje prevoznih kapaciteta (cisterne),
- kontrolu kvaliteta naftnih derivata,
- odgovarajuće odobrenje u smislu kontrole cijena,
- broj i teritorijalnu rasprostranjenost prodajnih mjesta (benzinskih pumpi).

Skrećemo pažnju da se, kod utvrđivanja uslova u svezi sa vrstom i kapacitetom resursa koji su ponuđaču na raspolaganju, ne može od ponuđača zahtijevati da iste imaju u vlasništvu, jer je to u suprotnosti sa članom 48. stav (4) iz razloga što ovakvi zahtjevi mogu imati ograničavajući efekat na konkurenciju. Uzimajući u obzir sve navedeno, u konkretnom slučaju Vaš ugovorni organ može kao kvalifikacijski uslova zahtijevati dokaz: da ponuđač posjeduje (ima na raspolaganju) benzinsku stanicu na području BiH, od čega najmanje po jednu benzinsku stanicu na području (širem području) opština/gradova u kojim ugovorni organ ima organizacione jedinice“. Naravno zahtjevanje ovog dokaza ne smije predstavljati ograničavajući faktor za ponuđače, navođenjem tačno određene lokacije za benzinsku pumpu, (tačne udaljenosti i sl.) iz razloga što nije dopušteno Zakonom, već mora biti srazmjerno predmetu nabavke i usklađeno sa njim. Ugovorni organ mora biti u stanju opravdati traženje ovakavog kvalifikacionog uslova, odnosno dokaza, te ga dovesti u direktnu vezu sa konkretnim predmetom nabavke, to jest isti

mora biti relevantan kako bi se ugovorni organ uvjerio da je ponuđač kompetentan, pouzdan i sposoban izvršiti ugovor o javnoj nabavci.

Uočena nepravilnost

Ugovorni orga u obavještenju o nabavci jedan podkriterij cijena - dijeli na dva podkriterija.

Primjer iz obrazca obavještenja

Pod tačkom IV.2. Kriterij za dodjelu ugovora naveli ste:
„Ekonomski najpovoljnija ponuda“

Pod tačkom IV.2.a. Podriteriji naveli ste:

„1. Vremenski rok plaćanja usluga	20%
2. Jedinična cijena vanrednih poslova	10%
3. Cijena	70%“.

Preporuke Agencije

Iz naprijed navedenog primjera se da zaključiti da ukupan broj bodova zavisi od relativnog učešća dodijeljenom svakom podkriteriju. Što se tiče potkriterija jedinična cijena vanrednih poslova, koji se također odnosi na cijenu, isti ne može biti podkriterij za dodjelu ugovora. Naime podkriterij cijena se ne može dijeliti na način da ponuđena cijena nosi određeni postotak, a jedinična cijena koja se također odnosi na cijenu određeni postotak jer to otvara mogućnost da dobavljači kalkuliraju na štetu efikasnog trošenja javnih sredstava.

Dakle, jedinična cijena nije Zakonom predviđena da se koristi kao kriterij za vrednovanje ponuda. Ono što je bitno napomenuti je da se specifikacije za nabavku roba, usluga ili radova pripremaju na način da se dobije ukupna cijena ponude za sve robe, usluge ili radove koji su predmet postupka javne nabavke. Ukupna cijena ponude je jedan od elemenata koji se u skladu sa Zakonom i podzakonskim aktima čita na otvaranju ponuda pored naziva ponuđača, popusta i podkriterija koji se vrednuju u u okviru ekonomski najpovoljnije ponude.

Kao što je već navedeno, članom 64. definisani su kriteriji za dodjelu ugovora i to kao "najniža cijena tehnički zadovoljavajuće ponude" ili "ekonomski najpovoljnija ponuda".

Kada se govori o naprijed navedenim kriterijima za dodjelu ugovora, njihova svrha je da omogućе ugovornom organu da odabere najboljeg ponuđača, tj. ponudu koja je najjeftinija, ako se u obzir uzima cijena, ili ekonomski najpovoljnija ako ugovorni organ odabire najpovoljniju ponudu prema setu (pod)kriterija koji su povezani sa predmetom javne nabavke. U skladu sa članom 64 Zakona kriterije za dodjelu ugovora ugovorni organ uspostavlja u skladu sa prirodom i opsegom javnog ugovora koji je u pitanju. Drugim riječima, kriteriji koje ugovorni organ koristi moraju biti povezani sa predmetom javne nabavke. Pored toga, kriteriji za dodjelu ugovora moraju biti ustanovljeni na način da osiguraju poštivanje osnovnih principa definisanih članom 3. Zakona, a prije svega princip efikasnog korištenja javnih sredstava.

Dakle, kada ugovorni organi primjenjuju kriterij "ekonomski najpovoljnija ponuda", to znači da cijena igra značajnu ulogu, ali da nije jedini podkriterij koji će odlučiti pobjednika, odnosno da i drugi podkriteriji imaju važnu ulogu u skladu sa dodijeljenim relativnim učešćem. Ono što je bitno za naglasiti je da kada se ugovorni organ opredijelio za kriterij "ekonomski najpovoljnija ponuda", tada rizikuje da plati skuplje u onom procentu koliki je procenat odredio za drugi/druge podkriterij/e. To naravno može biti ekonomski opravdano ukoliko će drugi podkriterij/i donijeti ugovornom organu odgovarajuću „dodatnu vrijednost“. Dakle, „platit ću skuplje, ali to mora biti opravdano“. U protivnom, vrednovanje drugih podkriterija je suprotno principu efikasnog korištenja javnih sredstava. Također ističemo, da ni Zakon ni podzakonski akti ne definišu minimalan/maksimalan iznos relativnog učešća niti za cijenu niti za bilo koji drugi podkriterij, jer isto zavisi od relativnog značaja svakog od podkriterija za ugovorni organ, a u odnosu na prirodu i svrhu planiranog ugovora.

Nadalje, članom 53. stav (3) tačke c) i d) Zakona je definisano da će tenderska dokumentacija sadržavati:

- opis robe, usluga ili radova, te navođenje oznake i naziva iz JRJN-a
- količinske specifikacije za robe ili opis posla ili zadatka za usluge i radove i tehničke specifikacije.

Shodno tome, kod javne nabavke roba količine moraju biti navedene u tenderskoj dokumentaciji. Prilikom određivanja količina, važno je da se naznače precizne jedinice, i ukupna količina jedinica koja se nabavlja. U slučaju ugovora o pružanju usluga, specifikacije se daju kao sveukupni opis, pod nazivom "opis posla" predmeta ugovora. Kod nabavke usluga i radova važno je naznačiti obim ugovora. Pod obimom ugovora se podrazumjeva jasno definisan predmet nabavke sa svim zahtjevima ugovornog organa. Dakle, kod specifikacija za nabavku roba, usluga ili radova, iste se pripremaju na način da se dobije ukupna cijena ponude za sve robe, usluge ili radove koji su predmet postupka javne nabavke, kao i količine ili obim posla koji ugovorni organ planira nabavljati u narednom periodu. Međutim, kada ugovorni organ objektivno ne može procijeniti koje količine su potrebne u određenom periodu, preporuka je korištenje okvirnog sporazuma iz člana 32. Zakona naravno nakon provedenog otvorenog, ograničenog postupka, pregovaračkog postupka s objavom obavještenja i konkurentskog zahtjeva za dostavu ponuda. Izuzetno, okvirni sporazum se može zaključiti i nakon pregovaračkog postupka bez objave obavještenja nakon poništenja otvorenog ili ograničenog postupka zbog toga što nije zaprimljena nijedna ili nijedna prihvatljiva ponuda. Jedan ili više ponuđača s kojim će biti zaključen okvirni sporazum biraju se u skladu sa kriterijima za dodjelu utvrđenim u članu 64. ovog Zakona.

Uočena nepravilnost

Ugovorni organ u obavještenju o nabavci krši član 87. Zakona

Primjer iz obrazca obavještenja

Pod tačkom II.6.a. Procijenjena ukupna vrijednost ugovora bez PDV-a u KM naveli ste:
„50.000 KM“.

Preporuke Agencije

S obzirom na vašu procijenjenu vrijednost za nabavku i isporuku uredske opreme skrećemo vam pažnju na član 87. Zakona. Član 87. Zakona odnosi se na postupke javne nabavke za dodjelu ugovora male vrijednosti.

U istom je navedeno slijedeće:

„(1) Postupci javne nabavke za dodjelu ugovora male vrijednosti su:

- a) konkurentski zahtjev za dostavu ponuda
- b) direktni sporazum

(2) Ugovorni organ provodi konkurentski zahtjev za dostavu ponuda u slučaju da je procijenjena vrijednost nabavke robe ili usluga **manja od iznosa od 50.000,00 KM**, odnosno kad je za nabavku roba procijenjena vrijednost manja od iznosa od 80.000,00 KM.

(3) Ugovorni organ provodi postupak direktnog sporazuma za nabavku robe, usluga ili radova čija je procijenjena vrijednost jednaka ili manja od iznosa 6.000,00 KM.

(4) Ugovorni organ može za vrijednost nabavke iz st. (2) i (3) ovog člana provesti jedan od postupaka iz člana 25.-35. ovog zakona“.

Uočena nepravilnost

Ugovorni organ u obavještenju o nabavci krši član 8. Zakona.

Primjer iz obrazca obavještenja

Pod tačkom II. Naziv predmeta ugovor naveli : „Pranje vozila“.

Preporuke Agencije

Ugovorni organ za predmetne usluge nije mogao provesti konkurentski zahtjev za dostavu ponuda, navedene usluge odgovoraju uslugama iz Aneksa II Dio B. Iste spadaju u kategoriju 11 Ostale usluge Anex II Dio B Zakona. Prema tome, za nabavku navedenih usluga ugovorni

organi su obavezni primijeniti Pravilnik o postupku dodjele govora o uslugama iz Aneksa II Dio B Zakona o javnim nabavkama („Službeni glasnik BiH“, broj 104/14).

Članom 8. stav (1) Zakona propisano je da se na dodjelu ugovora koji za predmet javne nabavke ima usluge iz Aneksa II. Dio B (u koje spadaju usluge pranja vozila u vašem konkretnom slučaju) koji je sastavni dio ovog zakona, primjenjuju odredbe ovog zakona, i to: odredbe koje se odnose na opće principe, pripremu tehničke specifikacije, period na koji se zaključuje ugovor, pravnu zaštitu, objavu obavještenja o dodjeli ugovora i dobrovoljno *ex ante* obavještenje o transparentnosti.

U stavu (2) istog člana Zakona propisano je da će postupak dodjele ugovora iz stava (1) ovog člana biti uređen pravilnikom koji donosi Vijeće ministara BiH.

Shodno navedenoj odredbi, Vijeće ministara BiH usvojilo je Pravilnik o postupku dodjele ugovora iz Aneksa II. Dio B Zakona o javnim nabavkama („Službeni glasnik BiH“, broj 104/14) – u daljem tekstu: Pravilnik.

Članom 1. stav (2) Pravilnika propisano je da je za dodjelu ugovora iz člana 1. ovog pravilnika ugovorni organ iz člana 4. Zakona i sektorski ugovorni organ iz člana 5. Zakona (u daljem tekstu: ugovorni organ) provodi postupak propisan ovim pravilnikom.

Dakle, bez obzira na vrijednost nabavke, ugovorni organ je prilikom nabavke usluga iz Aneksa II. Dio B Zakona, dužan provesti isključivo postupak propisan Pravilnikom.

Također, radi vaše informacije, ovim putem vas želimo informisati da će u proceduru usvajanja, nakon dobijanja mišljenja nadležnih institucija, biti upućen Pravilnik o izmjeni i dopuni pravilnika o postupku dodjele ugovora o uslugama iz Aneksa II Dio B Zakona o javnim nabavkama, koji sadržava izmjene prema kojima:

“Ugovorna tijela iz člana 4. i člana 5. Zakona mogu koristiti i postupke za dodjelu ugovora male vrijednosti ako im se procijenjena vrijednost usluga iz stava (1) ovog člana na godišnjem nivou uklapa u vrijednosti utvrđene u članu 87. stavu (2) i stavu (3) Zakona.“ Dakle, nakon usvajanja i objave pomenutog Pravilnika o izmjeni i dopuni pravilnika o postupku dodjele ugovora o uslugama iz Aneksa II Dio B Zakona o javnim nabavkama za nabavku usluga iz Aneksa II Dio B čija se procijenjena vrijednost na godišnjij razuni uklapa u vrijednosti utvrđene u članu 87. stavu (2) i stavu (3) Zakona ugovorni organ će moći koristiti postupak konkurentskog zahtjeva za dostavu ponuda (u kojem je moguće predvidjeti sklapanje okvirnog sporazuma) i postupak direktnog sporazuma.

Uočena nepravilnost

Ugovorni organ u obavještenju o nabavci nije ispoštovao Zakon.

Primjer iz obrazca obavještenja

Pod tačkom II. 1. Vrsta ugovora naveli: “Usluge, usluge održavanja i popravki“.

Pod točkom II 4.c) Jedinstveni riječnik javne nabavke naveli ste: „Usluge osiguranja motornih vozila“ i „usluge tehničkog pregleda vozila“.

Preporuke Agencije

Usluge obaveznog osiguranja od autoodgovornosti i kasko osiguranja, tehničkog pregleda i registracije vozila su usko povezane jedna sa drugim. Ipak, u pitanju su različite usluge koje obavljaju tri različite vrste subjekata.

Ugovor o osiguranju od odgovornosti za štetu prouzrokovanu trećim licima i kasko osiguranje može se zaključiti samo sa društvom za osiguranje koje je registrovano za obavljanje te djelatnosti. Djelatnost osiguranja, zaključivanje i izvršavanje ugovora o osiguranju, društva za osiguranje obavljaju kao jedinu, isključivu djelatnost, što znači da se ne mogu registrovati za obavljanje drugih djelatnosti, a u skladu sa Zakonom o društvima za osiguranja („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 17/05, 01/06 i 64/06) i Zakonom o društvima za osiguranje u privatnom osiguranju („Službene novine Federacije BiH“, br. 04/05 i 36/10).

Tehnički pregled vozila isključivo mogu vršiti stanice za tehnički pregled koje imaju odobrenje u skladu sa Pravilnikom o tehničkom pregledu vozila („Službeni glasnik BiH“, br. 13/07, 72/07, 74/08, 03/09, 76/09 i 29/11).

Registraciju vozila obavlja, u skladu sa Zakonom o osnovama bezbjednosti saobraćaja na putevima u BiH („Službeni glasnik BiH“, br. 6/06, 75/06, 44/07, 84/09, 48/10 i 18/13) nadležno ministarstvo unutrašnjim poslova i to po pravilima upravnog postupka. Dakle, u slučaju registracije vozila ugovorni organ nije dužan primjeniti odredbe Zakona, s obzirom da je zakonodavac propisao da upis u jedinstveni registar vozila, izdavanje saobraćajne dozvole, registarskih tablica i registracione nalepnice obavlja teritorijalno nadležna organizaciona jedinica Ministarstva unutrašnjih poslova, prema mestu prebivališta, odnosno sedišta vlasnika vozila (Republika Srpska), odnosno da registraciju motornih i priključnih vozila te izdavanje registarskih tablica obavljaju organi nadležni za unutrašnje poslove (FBiH).

Takođe, usluge osiguranja pripadaju Aneksu II Dio A i odjeljku 66 JRJN (usluge osiguranja motornih vozila: 66514110-0), dok usluge tehničkog pregleda pripadaju Aneksu II Dio B i odjeljku 71 JRJN (usluge tehničkog pregleda vozila: 71631200-2).

Iz gore navedenih razloga, stav Agencije je da se usluge obaveznog osiguranja od autoodgovornosti i kasko osiguranja, tehničkog pregleda i registracije vozila ne mogu sprovesti jednim postupkom javne nabavke. Usluge obaveznog osiguranja od autoodgovornosti i kasko osiguranja pripadaju Aneksu II Dio A i mogu se zaključiti samo sa društvom za osiguranje, dok usluge tehničkog pregleda vozila pripadaju Aneksu II Dio B i mogu se zaključiti samo sa stanicama za tehnički pregled vozila. Registracija vozila je izuzeta od primjene Zakona jer se ne radi o usluzi u smislu Zakona.

Uočena nepravilnost

Ugovorni organ u obavještenju o dodjeli ugovora nije ispoštovao Zakon

Primjer iz obrazca obavještenja

U skladu s tim, Agencija je uvidom u obavještenje o dodjeli ugovora broj gornji, putem pregovaračkog postupka bez objave obavještenja o nabavci, utvrdila da ste nabavljali hotelske usluge (usluge smještaja i ishrane za potrebe konferencije IAPTC).

Preporuke Agencije

Ugovorni organ za predmetne usluge nije mogao provesti pregovarački postupak bez objave obavještenja, **navedene usluge odgovaraju uslugama iz Aneksa II Dio B**, kategorija 1 – „Hotelske i ugostiteljske usluge“.

Prema tome, za nabavku navedenih usluga ugovorni organi su obavezni primijeniti Pravilnik o postupku dodjele govora o uslugama iz Aneksa II Dio B Zakona o javnim nabavkama („Službeni glasnik BiH“, broj 66/16).

Takođe, ugovorni organ u skladu sa članom 1. stav (3) navedenog Pravilnika može razmotriti mogućnost primjene i jednog od postupaka javne nabavke, definisanih u Poglavlju V Zakona, u slučaju da je procijenjena vrijednost nabavke u skladu sa članom 87. stav (2) i (3) Zakona.

Uočena nepravilnost

Ugovorni organ u obavještenju o dodjeli ugovora poziva se na hitnost, i navodi da je otvoreni postupak za ovaj predmet nabavke u toku.

Primjer iz obrazca obavještenja

U skladu s tim, Agencija je uvidom u obavještenje o dodjeli ugovora broj gornji, putem pregovaračkog postupka bez objave obavještenja o nabavci, utvrdila da ste nabavljali robe, ulja za podmazivanje i sredstva za podmazivanje

U aneksu C2 kao razlog/uvjet primjene ove vrste postupka između ostalog navodite:

„Pregovarački postupak je proveden iz razloga krajnje hitnosti, jer bez predmetne robe nije moguće vršiti kontinuirani proces proizvodnje u RMU „Đurdevik“. Ponovljeni otvoreni postupak za predmetnu robu je u toku“.

Preporuke Agencije

Što se tiče mogućnosti pokretanja bilo kojeg postupka javne nabavke a da ranije pokrenuti postupak za isti predmet nabavke nije okončan, takvo postupanje nije predviđeno Zakonom i može dovesti do niza komplikacija i nemogućnosti okončanja bilo kojeg od pokrenuta dva postupka u skladu sa Zakonom.

Naime, pokretanje bilo kojeg novog postupka prije okončanja ranije pokrenutog za isti predmet nabavke dovodi do situacije da ugovorni organ ima dva postupka javne nabavke za isti predmet što na kraju može imati za posljedicu zaključenje dva ugovora za isti predmet nabave. Isto tako, otvara se mogućnost nove žalbe upravo iz razloga što ranije pokrenuti postupak za isti predmet nabavke nije okončan.

Pregovarački postupak bez objave obavještenja o nabavci

U izvještajnom periodu od 1.1. do 31.12.2016. godine ukupan broj obavještenja o dodjeli ugovora iznosio je 7.855, od čega je 1.394 bilo pregovaračkih postupaka bez objave obavještenja. U 2016. godini putem pregovaračkog postupka bez objave obavještenja zaključeno 1553 ugovora, u ukupnoj vrijednosti 258.524.825,74 KM, a što iznosi 10,02% ukupno zaključenih ugovora. U poređenju sa 2015. godinom uočava se značajan pad ove vrste postupka u ukupno zaključenim ugovorima u 2016. godini.

U skladu sa članom 28. stavom (8) tačkom c) Zakona Agencija se obraćala ugovornim organima da obrazlože provođenja pregovaračkog postupka bez objave obavještenja. Pregovarački postupak bez objave obavještenja je najmanje transparentan postupak i treba ga koristiti iznimno, samo u situacijama predviđenim Zakonom, vodeći pri tome računa o utvrđenim posebnim uslovima za primjenu pregovaračkog postupka bez objave obavještenja za robe, usluge i radove. Ono što je uočeno prilikom dostavljanja razloga po zahtjevu Agencije, obrazloženja razloga su nedovoljna da bi se stvarno mogla utvrditi opravdanost primjene ove vrste postupka javne nabavke.

Analizom razloga za primjenu ove procedure, uočeni su problemi, zbog kojih ugovorni organi pokreću ovu vrstu postupka, kao što su:

- a) Nepravovremeno pokrenuta procedura,
- b) Žalbeni postupak u kojem se poništava cijeli postupak,
- c) Premosnica do provođenja novog postupka,
- d) Hitnost koja ne ispunjava Zakonom postavljene uslove.

Sve ove slabosti u najvećem broju slučajeva ukazuju na slijedeće slabosti sistema, naročito unutar ugovornih organa:

- a) Budžet ili finansijski plan nije usvojen na vrijeme,

b) Tenderska dokumentacija nekvalitetno pripremljena ili pripremljena na način da favorizira određenog ponuđača,

c) Rebalans budžeta ili finansijskog plana krajem godine, kada je nemoguće ispoštovati Zakonom utvrđene rokove.

Primjeri iz obavještenja o dodjeli ugovora Pregovarački postupak bez objave obavještenja za koje je Agencija u skladu sa članom 28. stavom (8) tačkom c) Zakona zahtjevala od ugovornih organa detaljno obrazloženje o ispunjenosti uslova za provođenje ove vrste postupka.

U skladu s tim, Agencija je uvidom u obavještenje o dodjeli ugovora broj gornji, putem pregovaračkog postupka bez objave obavještenja o nabavci, utvrdila da ste nabavljali hotelske usluge (usluge smještaja i ishrane za potrebe konferencije)

U skladu s tim, Agencija je uvidom u obavještenje o dodjeli ugovora broj gornji, putem pregovaračkog postupka bez objave obavještenja o nabavci, utvrdila da ste nabavljali usluge čišćenja zgrada i upravljanje imovinom.

U aneksu C2 kao razlog/uvjet primjene ove vrste postupka između ostalog navodite:

„Hitnost“.

U skladu s tim, Agencija je uvidom u obavještenje o dodjeli ugovora broj gornji, putem pregovaračkog postupka bez objave obavještenja o nabavci, utvrdila da ste nabavljali robe-nabavka kompletno opremljenih mjernih ormara, konkretno Glavni predmet: 31000000-6 (Električne mašine, aparati, opremi potrošni materijal, rasvjeta) i Dodatni predmet-31682000-0 (Materijal za električnu struju)

U aneksu C2 kao razlog/uvjet primjene ove vrste postupka navodite: „Hitna nabavka mjernih oprema za priključenje novih i izmještanje postojećih potrošača električne energije na ED mreži“.

U skladu s tim, Agencija je uvidom u obavještenje o dodjeli ugovora broj gornji, putem pregovaračkog postupka bez objave obavještenja o nabavci, utvrdila da ste nabavljali usluge štampanja publikacija i pratećeg materijala za jubilej

U aneksu C2 kao razlog/uslov primjene ove vrste postupka navodite: “obilježavanje jubilejanije predviđeno planom javnih nabavki za 2016.godinu“.

U skladu s tim, Agencija je uvidom u obavještenje o dodjeli ugovora broj gornji, putem pregovaračkog postupka bez objave obavještenja o nabavci, utvrdila da ste nabavljali robe, glavni predmet „tiskani materijal i srodni proizvodi“.

U aneksu C2 kao razlog/uvjet primjene ove vrste postupka između ostalog navodite: „Zbog početka nove školske godine 2016/2017 po zaključku Vlade Kantona“.

U skladu s tim, Agencija je uvidom u obavještenje o dodjeli ugovora broj gornji, putem pregovaračkog postupka bez objave obavještenja o nabavci, utvrdila da ste nabavljali usluge, konkretno kolektivno osiguranje radnika od posljedica nesretnog slučaja.

U aneksu C2 kao razlog/uslov primjene ove vrste postupka navodite: "Postupak je proveden i ugovor zaključen sa dosadašnjim vršiocem usluge i po ugovorenim cijenama zbog obezbjeđenja kontinuirane usluge kolektivnog osiguranja radnika kao i zbog tenderskog postupka koji nije okončan".

U skladu s tim, Agencija je uvidom u obavještenje o dodjeli ugovora broj gornji, putem pregovaračkog postupka bez objave obavještenja o nabavci, utvrdila da ste nabavljali robe konkretno ulje za mazut.

U aneksu C2 kao razlog/uslov primjene ove vrste postupka navodite: "krajnja hitnost".

U skladu s tim, Agencija je uvidom u obavještenje o dodjeli ugovora broj gornji, putem pregovaračkog postupka bez objave obavještenja o nabavci, utvrdila da ste nabavljali robe, konkretno pregrade.

U aneksu C2 kao razlog/uvjet primjene ove vrste postupka između ostalog navodite: „Zbog potrebe za zatvaranjem prostorije u suterenu objekta u kojoj se nalazi habard kupka objavljen je konkurentski zahtjev za dostavu ponuda za nabavku alminijskih pregrada portala objavljeni postupak nije bilo dostavljenih ponuda zbog čega je bilo neophodno nabavku realizovati primjenom pregovaračkog postupka bez objave obavještenja.“

U skladu s tim, Agencija je uvidom u obavještenje o dodjeli ugovora broj gornji, putem pregovaračkog postupka bez objave obavještenja o nabavci, utvrdila da ste nabavljali robe, konkretno dizel gorivo (EN 590).

U aneksu C2 kao razlog/uvjet primjene ove vrste postupka navodite: „Otvoreni postupak za godišnje potrebe ugovornog organa je u toku. Predmetni postupak je samo za dvomjesečne potrebe ili do okončanja otvorenog postupka nabavke. Radi se o robi koja je neophodna za obavljanje osnovne djelatnosti ugovornog organa“.

U skladu s tim, Agencija je uvidom u obavještenje o dodjeli ugovora broj gornji, putem pregovaračkog postupka bez objave obavještenja o nabavci, utvrdila da ste nabavljali robe, konkretno nabavka niskosumpornog mazuta za Termoelektranu“.

U aneksu C2 kao razlog/uvjet primjene ove vrste postupka između ostalog navodite: „hitnost nabavke“.

U skladu s tim, Agencija je uvidom u obavještenje o dodjeli ugovora broj gornji, putem pregovaračkog postupka bez objave obavještenja o nabavci, utvrdila da ste nabavljali robe, konkretno brojila.

U aneksu C2 kao razlog/uvjet primjene ove vrste postupka između ostalog navodite:

„Zbog dokazivih razloga, krajnje hitnosti prouzrokovane događajima nepredviđenim za ugovorni organ“

U skladu s tim, Agencija je uvidom u obavještenje o dodjeli ugovora broj gornji, putem pregovaračkog postupka bez objave obavještenja o nabavci, utvrdila da ste nabavljali usluge, reklamne usluge i usluge marketinga.

U aneksu C2 kao razlog/uslov primjene ove vrste postupka navodite: “u cilju informisanja javnosti putem štampanih glasila, objavljivanjem oglasa u glasilima koja se izdaju dnevno i čiji se prodaja vrši na teritoriju Republike Srpske, odnosno Bosne i Hercegovine, na jednom od službenih jezika koji su u upotrebi u BiH“.

U skladu s tim, Agencija je uvidom u obavještenje o dodjeli ugovora broj gornji, putem pregovaračkog postupka bez objave obavještenja o nabavci, utvrdila da ste nabavljali zdravstvene i socijalne usluge, konkretno kako ste naveli u tački II.4.b. „nabavka zdravstvenih usluga hitne pomoći, obavljanju obaveznih zdravstvenih (sanitarnih) pregleda i kurs higijenskog minimuma.

Ugovorni organ za predmetne usluge nije mogao provesti pregovarački postupak bez objave obavještenja, navedene usluge odgovoraju uslugama iz Aneksa II Dio B, kategorija kategorija 9 – „Zdravstvene i socijalne usluge“ . Prema tome, za nabavku navedenih usluga ugovorni organi su obavezni primijeniti Pravilnik o postupku dodjele govora o uslugama iz Aneksa II Dio B Zakona o javnim nabavkama („Službeni glasnik BiH“, broj 104/14).

U skladu s tim, Agencija je uvidom u obavještenje o dodjeli ugovora broj gornji, putem pregovaračkog postupka bez objave obavještenja o nabavci, utvrdila da ste nabavljali usluge, konkretno usluge osiguranja motronih vozila.

U aneksu C2 kao razlog/uvjet primjene ove vrste postupka navodite: „Postupak se sprovodi do okončanja procedure putem otvorenog postupka“

U skladu s tim, Agencija je uvidom u obavještenje o dodjeli ugovora broj gornji, putem pregovaračkog postupka bez objave obavještenja o nabavci, utvrdila da ste nabavljali robe, konkretno dizel gorivo euro 5.

U aneksu C2 kao razlog/uvjet primjene ove vrste postupka između ostalog navodite:

„Nabavka ovih roba je ponovljena također u novom otvorenom postupkuu februaru 2016 godine ali je ovaj postupak obustavljen zbog žalbe ponuđača, predmet se nalazi pred KRŽ“.

U skladu s tim, Agencija je uvidom u obavještenje o dodjeli ugovora broj gornji, putem pregovaračkog postupka bez objave obavještenja o nabavci, utvrdila da ste nabavljali robe, konkretno tonere (30200000-1 Računarska oprema i potrepštine).

U aneksu C2 kao razlog/uvjet primjene ove vrste postupka navodite:

„U redovnom postupku javne nabavke tonera za 2016.godinu, jedan od ponuđača uložio je prigovor na tendersku dokumentaciju. Dom zdravlja je zaključkom odbio prigovor i kompletnu dokumentaciju i proslijedio je Kancelariji za razmatranje žalbi. Do konačnog Rješenja

kancelarije za razmatranje žalbi , proveden je postupak nabavke u skladu sa članom 22. stavu 1. tački b) ZJN“.
U skladu s tim, Agencija je uvidom u obavještenje o dodjeli ugovora broj gornji, putem pregovaračkog postupka bez objave obavještenja o nabavci, utvrdila da ste nabavljali sladoled. U aneksu C2 kao razlog/uvjet primjene ove vrste postupka navodite: „Nabavka robe za daljnju prodaju“.
U skladu s tim, Agencija je uvidom u obavještenje o dodjeli ugovora broj gornji, putem <i>pregovaračkog postupka bez objave obavještenja o nabavci</i>, utvrdila da ste nabavljali policijske uniforme. U aneksu C2 kao razlog/uvjet primjene ove vrste postupka navodite: „Hitnost“.
U skladu s tim, Agencija je uvidom u obavještenje o dodjeli ugovora broj gornji, putem pregovaračkog postupka bez objave obavještenja o nabavci, utvrdila da ste nabavljali hljeb. U aneksu C2 kao razlog/uslov primjene ove vrste postupka navodite: “krajnja hitnost“ .

Uporedna analiza nepravilnosti u 2016. godini u odnosu na 2015. godinu pokazuje slijedeće:

U 2016. godini Agencija se fokusirala na pregovarački postupak bez objave obavještenja i zahtjevala od ugovornih organa detaljno obrazloženje za provođenje ove vrste postupka. Primjena pregovaračkog postupka bez objave obavještenja o nabavci u odnosu na prošlu godinu je smanjena u iznosu od 10,02% ukupno zaključenih ugovora.

Prema zahtjevima ponuđača najveći broj navoda o kršenju zakona odnosi se na:

Član 55. Zakona (preuzimanje tenderske dokumentacije).

Člana 3. Zakona (pripremu tehničke specifikacije za predmetne nabavke)

Član 110. Zakona (ne izvršavanja odluka Ureda za razmatranje žalbi)

Član 8. Zakona (nepoštivanja Pravilnik o postupku dodjele ugovora iz Aneksa II. dio B Zakona)

Član 46. Zakona (dokazi za obavljanje profesionalne djelatnosti)

Član 47. stav (1) tačka d) Zakona (tražen ukupan promet koji prelazi procijenjenu vrijednost nabavke)

Član 49. stav (1) tačka b) Zakona (nepoštivanje člana 3. Zakona prilikom opisa tehničke opremljenosti i osposobljenosti)

Član 54. stav (9) Zakona (kršenje člana 3. Zakona prilikom opisa predmeta nabavke)

Član 69. stav (2) i stav (3) Zakona (poništenje i otkazivanje postupka javne nabavke bez osnove u Zakonu)

Greške koje se i dalje ponavljaju su:

Kriteriji za kvalifikaciju stavljaju se kao kriteriji za dodjelu ugovora,

Ne poštuju se minimalni rokovi utvrđeni članom 40. Zakona

Utvrdjivanje kratkih rokova za dostavu ponuda prilikom provođenja konkurentskog zahtjeva za dostavu ponuda

Greške koje se rijetko javljaju u odnosu na predhodni izvještaji period su:

Ugovorni organi rijetko zahtjevaju novčanu naknadu za izdavanje tenderske dokumentacije.

Podjela na lotove, grupisanje predmeta nabavke na lotove.

Odluke Ureda za razmatranje žalbi BiH

U 2016. godini u sistemu „E-nabavke“ objavljeno je 1.203 odluke Ured za razmatranje žalbi BiH - u daljem tekstu: URŽ, po ulozenim žalbama, objava PDF dokumenata može se smatrati samo prvim korakom ka transparentnosti rada . Kao drugi korak, postoji potreba da se uspostavi baza podataka odluka koja će uključivati sve prethodno donesene odluke, što predstavlja dobru praksu u svim zemljama EU.

Ured za razmatranje žalbi BiH- sa sjedištem u Sarajevu nadležan je za donošenje odluka po žalbama za vrijednosti nabavke u iznosu većem od 800.000,00 KM, kao i za sve nabavke institucija Bosne i Hercegovine i institucija Brčko Distrikta BiH, i drugih ugovornih organa Bosne i Hercegovine i Brčko Distrikta BiH.

Stav (7) istog člana određuje nadležnost filijala URŽ-a u Banjoj Luci i Mostaru za donošenje odluka po žalbama za vrijednosti nabavke do 800.000,00 KM, prema za entitetskom sjedištu ugovornog organa.

U donjoj tabeli dat je pregled zaprimljenih, riješenih i žalbi koje nisu riješene u 2016. godini po organizacionim jedinicama:

Organizaciona jedinica	Broj zaprimljenih	Broj žalbi riješen u 2016. godini		Ukupan broj riješenih	%	Broj zaprimljenih žalbi	%
		Procesno	Meritorno				

		Proslijeđene nadležnom organu	Odbačene	Obustavljene	Uvažene	Odbijene				
Sjedište Sarajevo	699	13	171	24	320	102	630	90,13	69	9,87
Filijala Banja Luka	649	6	232	32	173	164	607	93,53	42	6,47
Filijala Mostar	1.336	33	469	17	427	341	1.287	96,33	49	3,67
Ukupno	2.684	52	872	73	920	607	2.524	94,04	160	5,96

Broj zaprimljenih žalbi u 2016. godini je 2.684 što u odnosu na 2015. godini kada je zaprimljeno 2.011 predstavlja povećanje za 673 žalbi ili 33,47 %.

Od ukupnog broja zaprimljeni žalbi 2.684 u 2016. godini, 2.524 ili 94,04 % je riješeno.

Ukupan broj zaprimljenih žalbi 2.684 u 2016. godine predstavlja 13,04 % u odnosu na broj od 20.581 objavljenih obavještenja o nabavci.

U donjoj tabeli dat je pregled žalbi riješenih od strane organizacionih jedinica u 2016. godini, koje su zaprimljene krajem 2015. godine, a koje nisu mogle biti riješene u 2015. godini, zbog vremena koje je bilo potrebno za kompletiranje predmeta.

Organizaciona jedinica	Broj žalbi riješenih u 2016. godini zaprimljene krajem 2015. godine				Ukupan broj zaprimljenih žalbi krajem 2015. godine riješenih u 2016. godini
	Odbačene	Odbijene	Uvažene	Obustavljene	
Sjedište Sarajevo	10	17	45	1	73
Filijala Banja Luka	31	30	15	5	81
Filijala Mostar	55	39	63	3	160
Ukupno	96	86	123	9	314

U donjoj tabeli dat je pregled zaprimljenih tužbi koje se odnose na 2016. godinu i prethodne godine prema organizacionim jedinicama:

Organizac iona jedinica	Broj zaprimlje nih tužbi u
-------------------------------	-------------------------------------

Sjedište Sarajevo	175
Filijala Banja Luka	93
Filijala Mostar	126
Ukupno	394

Upućena žalba od strane ponuđača

- Žalba protiv Odluke o izboru najpovoljnijeg ponuđača.

Ured za razmatranje žalbi odlučio

- Poništava se Odluka o izboru najpovoljnijeg ponuđača jer žalilac smatra da je UO žalbu na Odluku o izboru ocjenio osnovanom ali nije u skladu sa članom 100. stav 3. Zakona. Odluku stavio van snage i donio novu odluku pa samim tim nije odlučio o žalbi u cjelosti.

Upućena žalba od strane ponuđača

- Žalitelj žalbu izjavljuje jer smatra da UO napravio propust u izmjeni TD jer je ista u smislu čl.53 (5) i čl.54 ZJN sačinjena bez obezbjeđivanja slobode i pravične konkurencije između ponuđača.

Ured za razmatranje žalbi odlučio

- URŽ je utvrdio nepravilnost u pripremi sadržaja TD u konkretnom postupku nabavke.
- URŽ zaključio da UO naveo nekoliko proizvođača trakica za mjerenje glukoze krvi te da nije ostavljena mogućnost drugim ponuđačima da ravnopravno učestvuju u postupku JN.

Upućena žalba od strane ponuđača

- Žalitelj navodi da je njegova ponuda odbačena iz razloga ne dostavljanja potvrde o uredno izvršenim isporukama u skladu sa čl.48(2) i (3) ZJN

Ured za razmatranje žalbi odlučio

- URŽ je utvrdio da ponuđač nije dostavio dokaze iz čl. 48 (2) i (3) te ponuđač nije ispunio uslov iz TD da isti ima uposlena minimalno 3 diplomirana veterinara.

Upućena žalba od strane ponuđača

- Žalitelj se žali na Odluku o izboru najpovoljnijeg ponuđača-LOT1. Ponuđač podnio 2 žalbena navoda:

- Popust na cijenu; - Dokaz o kvalitetu goriva
Ured za razmatranje žalbi odlučio - URŽ je utvrdio da je UO pravilno proveo postupak predmetne nabavke, pravilno i potpuno utvrdio činjenično stanje te nije počinio povrede odredaba ZJN - URŽ utvrdio da UO shodno ZJN ne može ispitivati eventualno neprirodno niska cijena, tj.dampinška cijena pojedine stavke odnosno jedinične cijene već samo u odnosu na ukupnu cijenu ponude, a shodno čl. 66 ZJN i čl. 17 Upustva za pripremu modela TD ponuda nisu ispunjeni uslovi za ispitivanje eventualno neprirodno niske cijene.

Upućena žalba od strane ponuđača - UO nije istekao činjenice niti je izveo dokaze koji su imali za posljedicu poništenje postupka.
Ured za razmatranje žalbi odlučio - URŽ navodi da UO u obrazloženju pobijanog rješenja navodi da je UO utvrdio da je u skladu sa čl. 100 (3) ZJN žalba osnovana i poništava postupak (uključujući i LOT1) ali ne navodi razloge koji su bili odlučujući za donošenje predmetne odluke. - URŽ zaključio da je UO načinio propust ne primjenjujući čl. 70 (4) ZJN.

Upućena žalba od strane ponuđača - UO donio Odluku o otkazivanju postupka javne nabavke tonera a razlog za poništenje „zbog drugih dokazivih razloga koji su izvan kontrole UO i nisu se mogli predvidjeti u vrijeme pokretanja JN“ odnosno razlog su sredstva za nabavku tonera osigurana u proračunu za 2015.godinu te da ne postoji mogućnost da se sredstva planirana u proračunu za 2015. godinu iskoriste u 2016.g.
Ured za razmatranje žalbi odlučio - URŽ utvrdio da UO nije naveo koji su to bili razlozi koji su izvan kontrole organa shodno čl. 69. - UO nije poštovano principe iz čl. 69 (1) stav a), (3) ZJN

Upućena žalba od strane ponuđača - Žalilac ističe da je njegova ponuda ispravno popunjena prema svim traženim stavkama – Obrazac za cijenu ponude, kao i davanje popusta na ukupnu cijenu ponude i da razlozi za odbacivanje ponude koje je UO istakao u svom obrazloženju osporene odluke nisu predviđeni ZJN kao razlog za odbacivanje, a Zakon jasno propisuje članom 68. koji su to razlozi za odbacivanje ponude.
Ured za razmatranje žalbi odlučio

- URŽ utvrdio da UO nije pravilno proveo postupak predmetne nabavke, pravilno i potpuno utvrdio činjenično stanje, te je počinio povrede u postupku ocjene prihvatljivosti ponuda i dodjele ugovora po predmetnoj javnoj nabavci odnosno nije poštovao odredbe čl. 68. ZJN.
- UO nije poštovao odredbe čl. 68. ZJN (davanja popusta na ukupnu cijenu ponude usluga osiguranja).

Upućena žalba od strane ponuđača

- Žalitelj se žali na Odluku UO o poništenju postupka nabavke odnosno žalitelj tvrdi da UO nije dokazao razloge koji su izvan kontrole UO da bi poništio nabavku-čl. 69. Drugi žalbeni navod se odnosi na numerisanje ponude drugog ponuđača.

Ured za razmatranje žalbi odlučio

- URŽ je utvrdio da je UO donio Odluku o poništenju postupka u skladu sa čl. 70. (4) odnosno ista sadrži sve elemente propisane ovom odredbom. Navod žalitelja u pogledu numeriranja nije osnovan s obzirom da su sve stranice ponude označene.

Upućena žalba od strane ponuđača

- Žalitelj se žali na Odluku UO o rezultatima okončanog postupka odnosno žali se na odluku da odbaci ponudu žalitelja na osnovu procjene da ponuđač nije dostavio svoju ponudu u skladu sa TD.

Ured za razmatranje žalbi odlučio

- Žalba se odbija
- URŽ smatra da se žalbeni navoda treba odbaciti jer je pregledom TD utvrdio da je UO ispravno cijenio da ponuđač Defter nije ispunio traženo-Prilog VI Nacrt okvirnog sporazuma nije ispunjen kako je traženo TD.
- URŽ utvrdio da je UO trebao u skladu sa čl. 48. (5) ZJN trebao potražiti od ponuđača pismeno objašnjenje ponude.
- Žalba se usvaja i poništava se Odluka UO o dodjeli ugovora te se predmet vraća prvostepenom organu na ponovni postupak.

Upućena žalba od strane ponuđača

- Žalitelj se žali na Odluku UO o izboru najpovoljnijeg ponuđača te navodi više navoda žalbi.
- Profesionalno iskustvo, Ponudu parafiralo lice koje nije moglo parafirati ponudu; Cijena ponude nije izražena u KM; Izjava ponuđača nije pravilno popunjena;-
Dostavljeni dokumenti ponuđača nisu ovjereni; Nema numeracije u ponudi; Nema prevoda pečata; Vođa tima nije dostavio diplomu; -Anex 13 nije popunjen.

Ured za razmatranje žalbi odlučio

- Žalba se odbija
- UO je pregledom TD i pregledom svih ponuda zaključio da je žalba neosnovana. Žalitelj smatra da UO nije pravilno primjenio čl. 12 ZJN

Upućena žalba od strane ponuđača Žalitelj novodi: - nije dostavila dozvolu za rad, kako je traženo TD. - neprirodno nisku ponudu u skladu sa čl. 66. ZJN i čl. 17. (7) Upustva za pripremu modlea TD i poinuda. - ne ispunjava profesionalnu djelatnost; - ovjerene kopije Izjave iz čl. 52. ZJN - dokumenti koje je treći konzorcijum predao nisu međusobno usaglašeni
Ured za razmatranje žalbi odlučio - URŽ je usvojio navod žalitelja prema kojem konzorcijum koji je proglašen najpovoljniji-Privredna banka, nije dostavila dozvolu za rad, kako je traženo TD. - URŽ je usvojio navod žalitelja da konzorcijum koji je proglašen najpovoljniji, nije dao obrazloženje za neprirodno nisku ponudu u skladu sa čl. 66. ZJN i čl. 17. (7) Upustva za pripremu modlea TD i poinuda. - URŽ nije usvojio navod žalitelja da treći konzorcijum ne ispunjava profesionalnu djelatnost - URŽ usvojio navod žalitelja da je treći konzorcijum predao ovjerene kopije Izjave iz čl. 52. ZJN iako je praksa da se isti dostavljaju u originalnoj formi ali da je upotpunosti prihvatljiva i ovjerena kopija dokumenta: - URŽ usvojio navod žalitelja da dokumenti koje je treći konzorcijum predao nisu međusobno usaglašeni (pravni naslijednici dvije banke u Mostaru i Banjaluci)-

Upućena žalba od strane ponuđača - Prevod kataloga. UO morao je uzeti u obzir katalog jer je isti izdat od strane proizvođača koji je svojim aktom to potvrdio
Ured za razmatranje žalbi odlučio - Žalba se usvaja i poništava se Odluka o poništenju postupka JN, te se predmet vraća prvostepenom organu na ponovni postupak.

Upućena žalba od strane ponuđača - Ponuđač podnio 3 žalbena navoda: I žalbeni navod je osnovan (potpis ovlaštenog lica-direktor Kompasa); II žalbeni navod je neosnovan (URŽ ustvrdo da žalitelj nije zaokružio niti popunio jednu od opcija za dodjelu dijela ugovora podugovoraću); III žalbeni navod je osnovan (UO zatražio od Relx Tours-a objašnjenje neprirodno niske cijene. Objašnjenje UO nije trebao prihvatiti
Ured za razmatranje žalbi odlučio - Žalba se usvaja i poništava se Odluka UO o dodjeli ugovora te se predmet vraća UO na ponovni postupak .

Izvještaj nadležnih Ureda za reviziju u BiH

Prilikom izrade izvještaja o praćenju postupaka javnih nabavki za 2016. godinu, Agencija je imala slijedeće dostupne izvještaje.

Tokom 2016. godine Ured za reviziju institucija BiH objavio je **Godišnji izvještaj o reviziji izvještaja o izvršenju budžeta institucija BiH za 2015. godinu** te **Godišnji izvještaj revizije o glavnim nalazima i preporukama za 2015. godinu**.

Na osnovu provedene revizije konstatovano je da postoje određena poboljšanja te tendencija smanjenja broja institucija kod kojih su uočene značajnije nepravilnosti u primjeni Zakona, ali i da još uvijek postoji dosta prostora za unapređenje efikasnosti cjelokupnog sistema javnih nabavki te smanjenja prostora za značajne nepravilnosti i eventualne negativne efekte za javna sredstva.

Najčešći nalazi revizije i identifikovane slabosti odnose se na proces planiranja nabavki, odnosno neadekvatno planiranje stvarnih potreba za nabavkama te procjena vrijednosti postupaka nabavki bez prethodno obavljenog istraživanja tržišta (neadekvatno dokumentovanje faze analize tržišta), a sveobuhvatno i kvalitetno planiranje nabavki je jedan od najbitnijih preduslova za zakonito i efikasno provođenje postupaka javnih nabavki te efikasno korištenje ograničenih budžetskih sredstava. Također, zbog neblagovremenog usvajanja Zakona o budžetu institucija BiH (maj 2015. godine), većina institucija BiH je donijela planove nabavki tek polovinom godine što je imalo direktne implikacije na efikasnost provođenja postupaka nabavki naročito kod većih institucija koje imaju značajnije nabavke po vrsti i vrijednosti te konačan ishod neprovođenje planiranih postupaka i nerealizacija odobrenih budžetskih sredstava.

Ostala zapažanja revizije odnose se na: neprovođenje zakonske procedure javnih nabavki neblagovremeno provođenje postupaka nabavki i nastavak saradnje sa ranijim dobavljačima iako su ugovori istekli; neadekvatan izbor postupka nabavke; neprecizno sačinjavanje tenderske dokumentacije u pogledu kvalifikacionih kriterija, tehničke i profesionalne sposobnosti, opisa i specifikacije predmeta nabavke, ali i suviše precizno opisivanje predmeta nabavke ili postavljanja suviše ograničavajućih kvalifikacionih kriterija što može imati za posljedicu ograničavanje pravične i aktivne konkurencije na tržištu; sačinjavanje tenderske dokumentacije i izbor dobavljača na bazi jediničnih cijena ili godišnjih količina, a ne na bazi ukupne vrijednosti ili ukupnih količina za period za koji se namjerava zaključiti ugovor ili okvirni sporazum; nedovoljno pažljivu provjeru kvalifikacija ponuđača prema uslovima za učestvovanje iz tenderske dokumentacije i ocjenu ponuda prema kriterijima za dodjelu ugovora; neadekvatno definisanje podkriterija kod kriterija „ekonomski najpovoljnije ponude“ kako bi se osigurala pravilna evaluacija ponuda, prekidanje postupka na način koji nije predviđen Zakonom o javnim nabavkama; neargumentovana obrazloženja za primjenu određenog postupka nabavke ili izuzimanja od primjene Zakona shodno članu 10. Zakona; zaključivanje okvirnih sporazuma, iako su prispjele manje od tri prihvatljive ponude, a tenderskom dokumentacijom predviđeno zaključivanje okvirnih sporazuma sa više ponuđača; zaključivanje ugovora čije se odredbe razlikuju od odredbi u tenderskoj dokumentaciji ili na iznose koji nisu u skladu s ponudom dobavljača; predugo trajanje postupaka nabavki iako nije bilo žalbi ponuđača; nepoštivanje rokova koji prethode zaključivanju ugovora, neosiguravanje mišljenja Pravobranilaštva BiH u slučajevima propisanim zakonskim odredbama. Pojedine

institucije nisu uspostavile praksu objave osnovnih elemenata ugovora i izmjene ugovora i vrijednosti realizacije ugovora na svojim internet stranicama u skladu s važećim uputstvom te osigurale sveobuhvatan unos podataka u informacijski sistem e-nabavki. Kod pojedinih institucija i dalje je uočena višestruka uloga članova komisija za izbor ponuđača, odnosno iste osobe sačinjavaju tendersku dokumentaciju, ocjenjuju ponude te sastavljaju ugovor, što nisu spojive dužnosti i može postojati sukob interesa te dugogodišnje poslovanje s istim dobavljačima kao mogući indikator favorizovanja istih. Također, još uvijek kod određenog broja institucija postoje slabosti sistema internih kontrola u dijelu realizacije zaključenih ugovora u smislu nepraćenja i nepoštivanja uslova definisanih tenderskom dokumentacijom i ugovorom (rokovi isporuke, cijene, količine, kvalitet, nabavka roba i usluga koje nisu predviđene ugovorom, neaktiviranje bankarskih garancija iako su stečeni uslovi za isto) što dovodi u pitanje smisao i svrhu provođenja postupka nabavke.

Kada je riječ o administrativnim kapacitetima ključnih institucija u sistemu javnih nabavki (Agencija za javne nabavke i Ured za razmatranje žalbi), obje institucije u svojim zvaničnim izvještajima navode problem nedostatka ljudskih resursa i kapaciteta i potrebu za dodatnim osobljem za efikasno obavljanje svih poslova u njihovoj nadležnosti. Pored toga, u Uredu za razmatranje žalbi je još uvijek nizak stepen razvijenosti automatizacije i informatizacije te nije razvijena službena internet stranica Ureda. Zakonito postupanje je odgovornost i obaveza svake institucije pojedinačno, međutim, potrebno je da sve nadležne institucije (Parlamentarna skupština BiH, Vijeće ministara BiH, Agencija za javne nabavke, Ured za razmatranje žalbi, Pravobranilaštvo BiH i druge relevantne institucije), svaka u okviru svojih nadležnosti, preduzmu dodatne aktivnosti kako bi se osigurala dosljedna primjena Zakona o javnim nabavkama, unaprijedila efikasnost cjelokupnog sistema javnih nabavki te smanjio prostor za značajne nepravilnosti i eventualne negativne efekte za javna sredstva.

Preporuka revizije: „U potpunosti primjenjivati Zakon o javnim nabavkama BiH i provedbena akta vezano za navedeni Zakon“.

Napomena: Uočene greške i preporuke od strane revizije odnose na ugovorne organe definisane članom 4. i članom 5. Zakona. U pojedinim izdvojenim primjerima revizije u dijelu teksta Preporuke revizije navedeno je da se Agenciji preporučuje slijedeće. Navedene preporuke revizije u ovom dijelu teksta ne odnose se na Agenciju za javne nabavke BiH, nego na druge ugovorne organe koji su bili predmet revizije.

Pregledom revizorskih izvještaja Agencija je sačinila tabelarni prikaz uočenih grešaka i preporuke revizije na iste.

<u>Uočene greške od strane revizije</u>	
Nabavka opreme	
<u>Preporuke Revizije</u>	
Preporučamo Agenciji da izbjegava navođenje tačnog naziva i modela opreme ili uređaja ukoliko ga je moguće opisati njegovim minimalnim tehničkim karakteristikama te da više pozornosti posveti načinu specificiranja predmeta nabave i podjele na lotove, a sve u cilju	

osiguravanja većeg broja ponuda i postizanja bolje cijene te smanjenja rizika od eventulanih žalbi ponuđača. Također preporučamo da se evaluacija ponuda u svim slučajevima vrši sukladno zahtjevima traženim tenderskom dokumentacijom jer su to pravila koja je utvrdio ugovorni organ koji ima obvezu primijeniti ih na sve ponuđače na identičan način.

Uočene greške od strane revizije

Plan nabavke

Preporuke Revizije

Preporučamo Agenciji da plan nabava sačinjava na temelju sveukupnih potreba, a ne podjelom prema izvoru financiranja te da na temelju ukupne vrijednosti po jednom predmetu nabave definira i vrstu postupka javne nabave.

Uočene greške od strane revizije

Nabavka usluga avio prevoza

Preporuke Revizije

Kod nabave usluga avio prijevoza u 2015. godini utvrdili smo određene nedorečenosti kod opisa predmeta nabave. Naime, u zahtjevu za dostavljanje ponuda navedena je okvirna količina (10 komada) bez navođenja konkretnih relacija, a za iste je tražena jedinična i ukupna cijena. Kao stavak 2 u obrascu za cijenu ponude naveden je ukupan iznos procijenjenih sredstva za kupovinu karata u iznosu od 13.000 KM, te je predviđeno da se ukupna cijena sa popustom iskaže kao zbir te dvije vrijednosti. U postupku je dostavljena jedna ponuda za koju je konstatirano da ispunjava uvjete postavljene u tenderskoj dokumentaciji. Ponuda je dostavljena na iznos od 13.169 KM, sa jediničnom provizijom od 16,95 KM bez PDV-a. Okvirni sporazum zaključen je 28.09.2015. godine u iznosu od 13.000 KM (bez PDV-a) na razdoblje od 12 mjeseci od dana obostranog potpisivanja, odnosno na vremensko razdoblje do iznosa procijenjene vrijednosti.

Na temelju prezentirane dokumentacije nismo mogli utvrditi svrhu navođenja procijenjene vrijednosti nabave kao stavku koja će se iskazivati u ponudi.

Uočene greške od strane revizije

Nabavka goriva

Preporuke Revizije

U ugovoru o nabavi goriva utvrđeno je da se prodavatelj obvezuje na nepromjenjivost cijena tijekom cijelog ugovorenog razdoblja, osim u slučaju promjene cijena na svjetskom tržištu ili promjena vezanih za zakonske propise, o kojima je nužno obavijestiti Agenciju i da se nepromjenjivost cijena mora temeljiti na referentnim parametrima ili javno dostupnim podacima.

Smatramo da je potrebno preciznije odrediti način korekcije cijene ili dokument na temelju kog će biti dozvoljena korekcija.

Uočene greške od strane revizije

Nabavka putničkih vozila

Preporuke Revizije

Nabava putničkog vozila (31.950 KM): Izbor dobavljača je realiziran putem konkurentskog postupka, a ponudu je dostavio samo jedan ponuđač. Način na koji su tenderskom dokumentacijom definirane temeljne tehničke karakteristike koje vozilo treba da ispunjava (minimalna dužina, širina, snaga i zapremina motora, zapremina prtljažnika, BA sistem pri naglom kočenju, VSC na nadzor stabilnosti vozila, navigacija) ukazuje na mogućnost preferiranja određenog tipa vozila.

Uočene greške od strane revizije

Priprema tenderske dokumentacije

Preporuke Revizije

Preporučamo da se, prilikom sačinjavanja tenderske dokumentacije u dijelu tehničkih specifikacija, vodi računa da ista bude nediskriminatorska prema dobavljačima kako bi se osigurala pravična i aktivna konkurencija sukladno zakonskim odredbama, te da se evaluacija ponuda u svim slučajevima vrši sukladno zahtjevima traženim tenderskom dokumentacijom.

Uočene greške od strane revizije

Planiranje

Preporuke Revizije

Preporuča se Agenciji da Plan javnih nabava sačinjava na realnim temeljima te da sukladno tome nastoji pratiti realizaciju istog sukladno planiranoj dinamici uz dosljednu primjenu Zakona o javnim nabavama. Također je nužno, u ugovorima zaključenim sa dobavljačima, jasno propisati obveze i prava ugovornih strana i iste dosljedno primjenjivati u praksi.

Uočene greške od strane revizije

Nabava taktičkih uniformi

Preporuke Revizije

Nabava taktičkih uniformi je provedena putem konkurentskog zahtjeva za dostavom ponuda i to kroz dva lota procijenjene vrijednosti 45.500 KM i 8.500 KM. U uvjetima za sudjelovanje u postupku javne nabave između ostalog tražen je uzorak za svaki ponuđeni artikl i izvještaj (atest) mjerodavne institucije u BiH o kontroli materijala za izradu dostavljenog uzorka u odnosu na zahtjeve propisane tehničkom specifikacijom.

Kriterij za dodjelu ugovora je bila najniža cijena tehnički zadovoljavajuće ponude. Ponude su dostavila tri ponuđača i prema zapisniku povjerenstva svi su ispunili kvalifikacijske kriterije. Povjerenstvo je predložilo zaključenje ugovora sa ponuđačima koji su ponudili najniže cijene po lotovima i to: za LOT-1 cijena od 38.347 KM i za LOT-2 cijena od 7.678 KM sa kojim je i zaključen ugovor o isporuci taktičkih odora.

Uvidom u dostavljene ponude utvrđeno je da je kao dokaz o kontroli materijala za izradu dostavljenog uzorka taktičkih odora u odnosu na zahtjeve propisane tehničkom specifikacijom prvorangirana firma priložila ateste, naslovljene na druge pravne osobe u prethodnom razdoblju, izdane od firme Jugoinspekt Banja Luka 2010. i 2011. godine, koja u vrijeme provođenja postupka nabave nije bila na listi akreditiranih tijela za ocjenu usklađenosti koju ažurira Institut za akreditiranje BiH. Druga dva ponuđača su izvješća o kontroli materijala dostavile od akreditirane pravne osobe Euro-inspekt d.o.o. Sarajevo.

Uočene greške od strane revizije

Ovjera dokumenata iz člana 45. Zakona

Preporuke Revizije

Izjavu o ispunjavanju uvjeta iz članka 45. Zakona o javnim nabavama ovjerio je ponuđač, a ne mjerodavno tijelo kako je to propisano Zakonom o javnim nabavama i tenderskom dokumentacijom.

Uočene greške od strane revizije

Nabava goriva

Preporuke Revizije

Nabava goriva je provedena putem konkurentskog zahtjeva za dostavom ponuda. Izabran je ponuđač sa najpovoljnijom ponudom pri čemu je promjena cijena regulirana na način da dobavljač dostavlja OPC obrasce odobrene od mjerodavnog federalnog ministarstva. Navedeni način korekcije cijene ne osigurava da isključivo stanje na tržištu nafte i naftnih derivata u BiH utječe na moguću promjenu cijene, nego to većim dijelom može biti poslovna politika izabranog dobavljača. Preporuča se Agenciji da u budućim nabavama goriva kod kreiranja tenderske dokumentacije predvidi da se pri promjeni cijena u odnosu na ugovorene kao referentna cijena koristi cijena objavljena od strane Agencije za statistiku BiH.

Uočene greške od strane revizije

Direktni sporazumi

Preporuke Revizije

U procesu revizije nismo se mogli uvjeriti da je, prilikom provođenja izravnog sporazuma, posvećivana dužna pozornost ispitivanju tržišta. Imajući u vidu činjenicu kako je ukupna vrijednost realiziranih ugovora na temelju provedenih izravnih sporazuma 39.409 KM preporučamo da se u budućnosti zauzme proaktivan stav prilikom ispitivanja tržišta i dokumentiranja tih aktivnosti.

Uočene greške od strane revizije

Nabavka službenih automobila

Preporuke Revizije

Nabava službenog vozila (29.835 KM). Nabava je provedena putem konkurentskog zahtjeva za dostavom ponuda, a na temelju Odluke od 06.10.2015. godine u kojoj se navodi procijenjena vrijednost nabave od 32.743 KM sa PDV-om. Poziv je upućen na adrese šest autokuća, a objava izvršena 13.10.2015. godine na portalu AJN. U tenderskoj dokumentaciji su navedene tehničke specifikacije vozila koje se nabavlja gdje su, između ostalog, navedeni i zatvoreni intervali koji se odnose na radnu zapreminu, dužinu i širinu vozila. U tenderskoj dokumentaciji nisu obuhvaćeni obvezni uvjeti nabave službenih vozila iz članka 4. Pravilnika o načinu uporabe i nabave službenih vozila koji je donijelo Vijeće ministara. Naime, navedenim članom je propisano da su obvezni kvalifikacioni kriteriji pri nabavi vozila garancija na razdoblje od 4 godine i plan održavanja koji uključuje troškove redovitih servisa u razdoblju važenja garancije, a minimalno 120.000 pređenih kilometara. S najpovoljnijim ponuđačem je zaključen ugovor na iznos od 29.835 KM 11.12.2015. godine.

Preporučamo dosljednu primjenu Zakona o javnim nabavama i akata Vijeća ministara BiH koji reguliraju nabavu službenih vozila u institucijama BiH.

Uočene greške od strane revizije

Planiranje

Preporuke Revizije

Skrećemo pozornost na nabave roba i usluga s kojima se institucija nije susretala u ranijem razdoblju u pogledu kvalitetnijeg planiranja i korištenja više izvora informacija, a sve u cilju maksimalnog približavanja planiranih i ugovorenih količina.

Uočene greške od strane revizije

Nabavka IT opreme

Preporuke Revizije

Mišljenja smo kako se pri nabavi IT opreme koja zadovoljava potrebe Direkcije predmet nabave može dovoljno precizno i razumljivo opisati i bez navođenja imena proizvođača, a da se istovremeno svim ponuđačima omogući jednak i nediskriminirajući pristup nadmetanju sukladno Zakonu o javnim nabavama.

Uočene greške od strane revizije

Krešenje principa definisanih članom 3. Zakona

Preporuke Revizije

Stalna zastupljenost istog dobavljača za automobile (AC Quattro Sarajevo sa kojim su prethodnih godina realizirani ugovori sljedećih vrijednosti: 2012. godine 394.400 KM, 2013. godine 1.352.219 KM, 2014. godine 599.500 KM i 2015. godine 1.058.198 KM) može implicirati da postoji ciljno tržište (skupina koju čine ovlašteni uvoznik i partnerski prodajno-servisni centri u BiH za plasman ugovornih proizvoda marki Volkswagen) što u konačnici može imati negativne posljedice na temeljna načela javnih nabava u pogledu konkurentnosti i ravnopravnosti ponuđača.

Uočene greške od strane revizije

Izuzeća definisana člano 10.Zakona

Preporuke Revizije

Razloge za primjenu izuzeća trebalo je obrazložiti navođenjem relevantnih propisa (zakona BiH) o posebnim mjerama sigurnosti, a isti, po našem mišljenju, nisu dostatno obrazloženi. Umjesto argumentiranih obrazloženja navedene su informacije da se radi o specifičnoj opremi i da postoje saznanja o sposobnosti dobavljača da realizira planiranu specifičnu nabavu, što ne bi trebalo da bude razlog za primjenu izuzeća od zakonskih propisa.

Uočene greške od strane revizije

Zajednička nabavka opreme za policijske organe

Preporuke Revizije

Preporučamo nadležnim institucijama (Ministarstvu sigurnosti BiH, Graničnoj policiji i Agenciji za istrage i zaštitu BiH) da poduzmu aktivnosti na provođenju Zakona o Direkciji za koordinaciju policijskih tijela i o agencijama za potporu policijskoj strukturi BiH vezano za provođenje zajedničkih nabava za određenu opremu za policijska tijela BiH.

Uočene greške od strane revizije

Nabavka goriva i definisanje ukupne količine kod provođenja konkurentskog postupka javne nabavke

Preporuke Revizije

Provedena je procedura konkurentskog zahtjeva. Ponude su dostavila četiri ponuđača. Konkurentskim zahtjevom nije definisana ukupna količina za predmetnu nabavku te je ponuđač izabran na osnovu jedinične cijene po litru. Zaključenim ugovorom nije definisana ukupna vrijednost već samo jedinična cijena. Preporučujemo Fondu da prilikom kreiranja konkurentskog zahtjeva procijeni količinu predmeta nabavke u okviru raspoloživih budžetskih sredstva.

Uočene greške od strane revizije

Definisanje uslova u ugovoru

Preporuke Revizije

Uvidom u ugovore koji se zaključuju između ugovornih strana, prilikom provedenog postupka izbora najpovoljnijeg dobavljača, može se konstatovati kako su isti dosta šturi i neprecizni. Stoga preporučujemo da se posveti značajna pažnja preciznom definisanju prava i obaveza ugovornih strana, a u cilju smanjenja mogućnosti nastanka eventualnih sporova.

Uočene greške od strane revizije

Nabavke usluga analize sistema e-vlade

Preporuke Revizije

Mišljenja smo kako ovakve i slične analize treba vršiti vlastitim resursima, a samo za stručne poslove koji se ne mogu obaviti internim resursima treba tražiti usluge relevantnih ponuđača. Također, smatramo kako je u ovakvim situacijama neophodno formirati projektni tim (radnu skupinu) u skladu sa zaključcima Vijeća ministara i tako s većim brojem vlastitih eksperata realizovati predmetne aktivnosti.

Uočene greške od strane revizije

Nabavka usluga održavanja vozila

Preporuke Revizije

Postupak izbora najpovoljnijeg dobavljača za usluge održavanja sedam vozila proveden je na osnovu konkurentskog postupka, podjelom na dva lota. Planirana vrijednost nabavke je bila 54.000 KM. Tenderskom dokumentacijom je definisano kako se ocjena najpovoljnijeg dobavljača vrši na osnovu iskazivanja jedinične cijene za norma sat rada mehaničara, elektromehaničara, autolakirera te paušalne cijene za zamjenu ulja i filtera. Na osnovu ovako definisanih odredbi za iskazivanje cijena, ukupna vrijednost ponude jedinog i najpovoljnijeg ponuđača za lot 1 je 5.570 KM, a za lot 2 – 1.039 KM. Međutim, ugovor je zaključen na osnovu planiranih vrijednosti za ove usluge. Vrijednost zaključenog ugovora za lot 1 je 50.000 KM, a za lot 2 4.000 KM. Sagledavajući postupak nabavke i odredbe tenderske dokumentacije može se zaključiti kako ugovorni organ nije osigurao najbolji odnos uloženog i dobivenog. U

konkretnom slučaju, gdje je cijena jedini kriterij za ocjenu najpovoljnijeg dobavljača, ugovorni organ je trebao dužnu pažnju posvetiti sačinjavanju tenderske dokumentacije i definisanju drugih bitnih parametara za ovaj predmet nabavke. Navedeno proizlazi iz činjenica da je izabrani dobavljač udaljen više od 150 km od sjedišta institucije te da su prilikom obavljanja servisa često indirektni troškovi (troškovi goriva, putnih troškova za vozača i sl.) veći od direktnih troškova servisa. Ovakav pristup formulisanju tenderske dokumentacije ostavlja mogućnost stvaranja iskrivljene slike o najpovoljnijem dobavljaču, jer cijena samog troška servisa ne odražava realne troškove održavanja i servisiranja vozila, s obzirom na to kako indirektni troškovi nisu zanemariivi. Preporučujemo da se posveti značajnija pažnja sačinjavanju tenderske dokumentacije, a sve u cilju osiguranja efektivnog, efikasnog i ekonomičnog poslovanja institucije.

Uočene greške od strane revizije

Planiranje

Preporuke Revizije

Značajna sredstva su utrošena za nabavke putem direktnih sporazuma. Kao razlog korištenja direktnih sporazuma navode se nepredviđene i hitne potrebe za određenim uslugama i robom koje se nisu mogle planirati. Međutim, često korištenje procedura sa hitnim i nepredviđenim nabavkama putem direktnih sporazuma može biti pokazatelj nedovoljno dobrog planiranja nabavki. Preporučujemo preduzimanje odgovarajućih aktivnosti kako bi se uspostavile kontrolne aktivnosti vezane za razdvajanje dužnosti u procedurama javnih nabavki i planiranju potreba manjih i nepredviđenih nabavki određenih roba.

Uočene greške od strane revizije

Planiranje

Preporuke Revizije

Preporučujemo da se procedure javnih nabavki započinju na vrijeme kako bi rokovi koji prethode zaključivanju ugovora bili poštovani.

Preporučujemo da se nabavke određenih roba realno planiraju kako bi zaključeni okvirni sporazumi imali svoju dinamiku i odražavali stvarne potrebe za nabavkom.

Uočene greške od strane revizije

Nabavka kompjuterske opreme

Preporuke Revizije

U tenderskoj dokumentaciji za nabavku kompjuterske opreme kao dokaz za tehničku opremljenost i profesionalnu osposobljenosti dobavljača su traženi važeći certifikati. Broj i vrsta certifikata nije utvrđena, pa je izabrani ponuđač dostavio 5 certifikata, jedan ponuđač je dostavio samo 1 certifikat, jedan preko 5 certifikata, a jedan ponuđač nije uopće dostavio certifikate. Smatramo da kod postavljanja uslova treba preciznije odrediti način dokazivanja

osposobljenosti ponuđača, a u slučajevima kada je opravdan zahtjev za dostavljanjem certifikata jasno navesti koji se smatra validnim

Uočene greške od strane revizije

Tenderska dokumentacija nije preuzeta sa portala e-nabavki

Preporuke Revizije

Institut je na portalu e-Nabavke objavio tendersku dokumentaciju za nabavku uredskog i računarskog materijala te istu dostavio određenim dobavljačima putem e-mila. S obzirom da je za nabavu računarskog materijala izabran ponuđač koji nije preuzeo tendersku dokumentaciju preko portala e-Nabavke, postupak kroz sistem e-Nabavke nije bilo moguće završiti. Preporučuje se Instituciji da osigura postupanje u skladu sa važećim propisima vezano za preuzimanje tenderske dokumentacije.

Uočene greške od strane revizije

Realizacija ugovora

Preporuke Revizije

Preporučujemo Institutu da pravovremeno pokreće procedure javnih nabavki i uspostavi evidencije za praćenje realizacije ugovora količinski i vrijednosno, koje će omogućiti efikasnije planiranje javnih nabavki u budućem periodu, te da preduzme konkretne aktivnosti koje će doprinijeti uspostavljanju organizovanog procesa javnih nabavki.

Uočene greške od strane revizije

Garancija za izvršenje ugovora

Preporuke Revizije

Definisan je rok isporuke predmetne opreme od 45 dana od potpisa Ugovora. Približavanjem roka isporuke na dan godine izabrani ponuđač dostavlja Najavu kašnjenja za isporuku robe po potpisanom Ugovoru sa priloženim dopisom proizvođača opreme u kojem se navodi da je došlo do vanrednih okolnosti u proizvodnji vitalnih komponenti servera što uzrokuje nepotpunu i nepravovremenu isporuku u ugovorenom roku. Iz opisanog se može zaključiti da Agencija nije preduzela sve potrebne aktivnosti u smislu zaštite od nepredviđenih situacija pri realizaciji potpisanog ugovora sa izabranim ponuđačem. Naime, tenderskom dokumentacijom nije tražena garancija za dobro izvršenje posla, a koja bi kompenzirala efekte nastale situacije. Smatramo da je potrebno u postupku pripreme tenderske dokumentacije definisati primjerene modalitete zaštite u slučaju iznenadnog kršenja ugovorenih uslova sa izabranim ponuđačem, a u cilju efikasnog provođenja procedura javnih nabavki shodno važećim propisima.

Dopisi koje ponuđači dostavljaju Agenciji na nadležno postupanje prema članu 8. stavu 2) Pravilnika

Pored monitoringa obavještenja objavljenih na Portalu Agencija se na osnovu dopisa od strane ponuđača vezano za navode o nepravilnostima u postupcima javnih nabavki obratila ugovornim organima za izjašnjenje vezano za navode ponuđača u 43 slučaja.

Struktura uočenih nepravilnosti na osnovu dopisa od strane ponuđača za navode o povredi Zakona brojčano i procentualno:

Član Zakona	Greške	%
Član 3	2,00	4,65%
Član 7	1,00	2,33%
Član 8	5,00	11,63%
Član 10 stav (1)	1,00	2,33%
Član 12 Upustva	3,00	6,98%
Član 21	5,00	11,63%
Član 32 stav (1)	1,00	2,33%
Član 32 stav (5)	2,00	4,65%
Član 54 stav (9)	3,00	6,98%
Član 55 stav (1)	2,00	4,65%
Član 55 stav (2)	1,00	2,33%
Član 62	2,00	4,65%
Član 64	1,00	2,33%
Član 66	1,00	2,33%

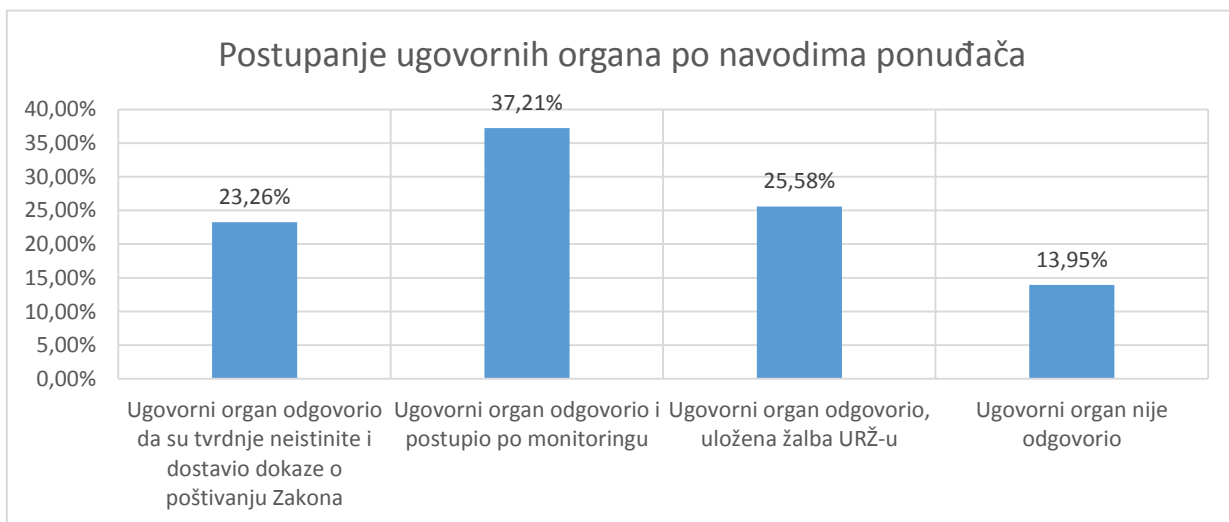
Član 69	3,00	6,98%
Član 87	3,00	6,98%
Član 110	7,00	16,28%

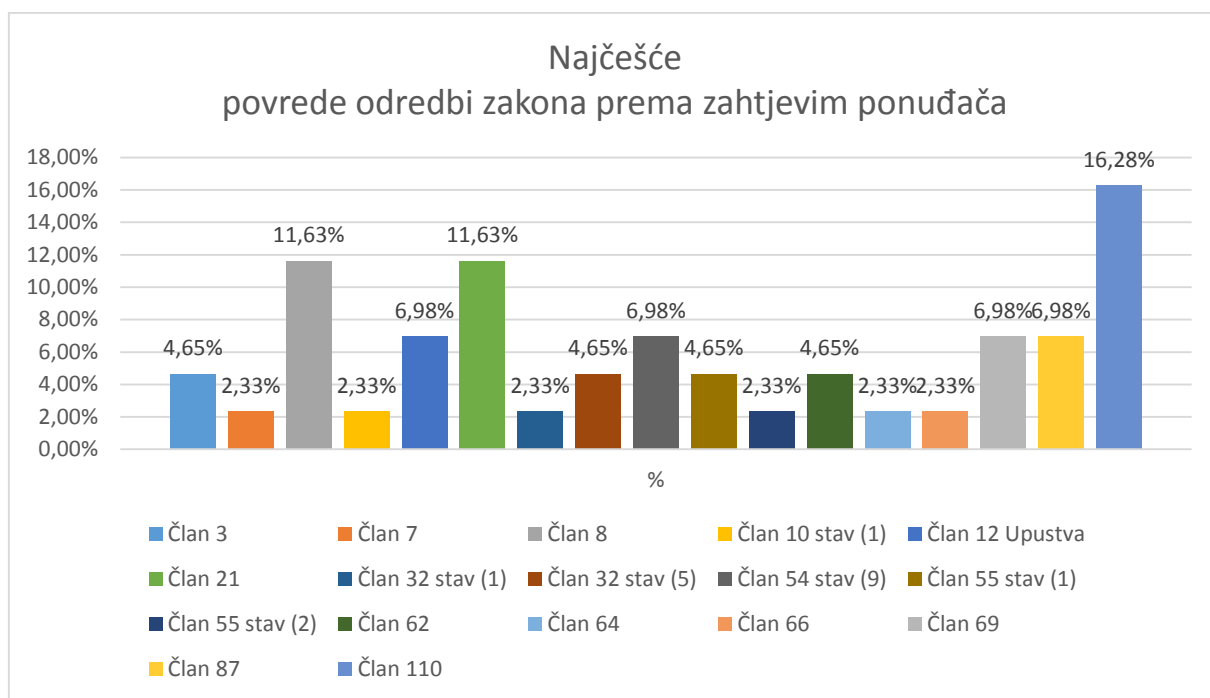
Sadržaj odgovora je slijedeće strukture:

Tabelarni prikaz:

Ugovorni organ odgovorio da su tvrdnje neistinite i dostavio dokaze o poštivanju Zakona	10	23,26%
Ugovorni organ odgovorio i postupio po monitoringu	16	37,21%
Ugovorni organ odgovorio, uložena žalba URŽ-u	11	25,58%
Ugovorni organ nije odgovorio	6	13,95%
	43	100,00%

Grafički prikaz:

Najčešće povrede Zakona konstatovane prilikom provođenja praćenja ugovornih organa prema tvrdnjama ponuđača

Dopisi ponuđača

Ponuđač u svom zahtjevu za praćenjem postupaka javnih nabavki zahtjeva od Agencije da se ispita procedura nabavke usluga fizičke i tehničke zaštite ljudi i imovine, jer prema navodima ponuđača ugovorni organ nije ispoštovao proceduru nabavke navedenih usluga propisanu Pravilnikom o postupku dodjele ugovora o uslugama iz Anexa II dio B Zakona („Službeni glasnik BiH“ broj 66/16).

„Ugovorni organ je nabavku usluga iz Anexa II. Dio B proveo suprotno odredbama člana 8. stav (2) Zakona o javnim nabavkama BiH, te suprotno odredbama člana 7. stav (3) Pravilnika o postupku dodjele Ugovora o uslugama iz Anexa II, Dio B ZJN („Službeni glasnik BiH“ broj 66/16), a kojim je ugovorni organ bio dužan i obavezan objaviti i držati poziv za dostavu ponuda na svojoj web stranici najmanje 14 dana te isti uputiti na najmanje tri adrese“.

Stav Agencije

„Način provođenja postupka kada su predmet nabavke usluge iz Aneksa II. Dio B Zakona o javnim nabavkama regulisan je Pravilnikom o postupku dodjele ugovora o uslugama iz Aneksa II. Dio B Zakona o javnim nabavkama („Službeni glasnik BiH“, broj: 66/16), u daljem tekstu: Pravilnik. Članom 1. stav (2) Pravilnika propisano je da za dodjelu ugovora o uslugama iz Aneksa II. Dio B Zakona o javnim nabavkama ugovorni organ iz člana 4. i 5. Zakona o javnim nabavkama (u daljem tekstu: Zakon) provodi postupak propisan ovim pravilnikom. Nadalje, u stavu (3) istog člana Pravilnika propisano je da za nabavku usluga iz Aneksa II. Dio B, ugovorni organ iz čl. 4. i 5. Zakona, može provesti i jedan od postupaka javne nabavke, definisanih u Poglavlju V Zakona, kada je procijenjena vrijednost nabavke u skladu sa članom 87. st. (2) i (3) Zakona. Shodno navedenom, kada su predmet nabavke usluge iz Aneksa II. Dio B Zakona, ugovorni organ ima na raspolaganju dvije opcije, i to: da provede postupak propisan Pravilnikom ili da provede neki od postupaka iz Poglavlja V Zakona, pod uslovom da procijenjena vrijednost nabavke ne prelazi vrijednost propisanu

članom 87. st (2) i (3) Zakona. Dakle, ovde ugovorni organ pravi izbor između navedene dvije opcije, i ni u kom slučaju se ne radi o kombinaciji navedenih opcija“

Dopisi ponuđača

Ponuđač u svom zahtjevu za praćenjem postupaka javne nabavke navodi da je ugovorni organ objavio obavještenje o nabavci na portalu javnih nabavki dana 23.12.2016.godine, i ostavio rok za prijem ponuda do 04.01.2017. godine

Stav Agencije

Članom 55. stav (1) Zakona definisano je da ugovorni organ, izuzev u slučaju iz tačke d) ovog stava, kandidatima/ponuđačima mora tendersku dokumentaciju učiniti dostupnom, na način za koji se opredijeli kandidat/ponuđač, i to: a) lično preuzimanje u prostorijama ugovornog organa; b) na pismeni zahtjev kandidata/ponuđača; c) zajedno sa pozivom za dostavu ponuda; d) objavljivanjem tenderske dokumentacije na Portal javnih nabavki na što će ukazati u obavještenju o nabavci, u skladu sa podzakonskim aktom koji donosi Agencija. Stavom (2) istog člana navedeno je da kada kandidat/ponuđač uputi zahtjev za dostavu tenderske dokumentacije, ugovorni organ otprema tendersku dokumentaciju odmah, a najkasnije u roku od tri dana od dana prijema zahtjeva. Ako je ugovorni organ odredio skraćene rokove za dostavu ponuda, odnosno zahtjeva za sudjelovanje, u skladu sa ovim zakonom, krajnji rok za otpremu tenderske dokumentacije je dva dana. Međutim ne postoji zakonska mogućnost da ugovorni organ vremenski ograniči preuzimanje tenderske dokumentacije prije roka za podnošenje ponuda. U konkretnom slučaju ograničili ste rok za preuzimanje tenderske dokumentacije devet dana prije krajnjeg roka za podnošenje ponuda, čime se između ostalog krši načelo aktivne i otvorene konkurencije, jer u ovom slučaju ponuđači su imali samo jedan radni dan za preuzimanje tenderske dokumentacije, budući da su 24.12 i 25.12. bili neradni dani. Utvrđivanjem roka u kojem se može obezbjediti/dostaviti zahtjev na samo 1 dana računajući od objave obavještenja na Portalu krši se član 3. Zakona koji se odnosi na opće principe, isti pod stavom (1) navodi: „Ugovorni organ dužan je da postupka transparentno, da se u postupku javne nabavke prema kandidatima/ponuđačima ponaša jednako i nediskriminirajuće, na način da se osigura pravična i aktivna konkurencija, s ciljem najefikasnijeg korištenjajavnih sredstava u vezi s predmetom nabavke i njegovom svrhom. Dakle, konkurentski zahtjev za dostavu ponuda je postupak regulisan odredbama čl. 87.-89. Zakona Navedene odredbe, ne propisuju minimalni rok za predaju ponuda u konkurentskom zahtjevu za dostavu ponuda. Dakle, ugovorni organ je taj koji cijeni, a na osnovu složenosti i vrijednosti predmeta nabavke, broja dokumenata koje zahtijeva i drugih pokazatelja, koliko je ponuđačima realno dovoljno vremena da pripreme i dostave svoje ponude. To u svakom slučaju mora biti primjeren rok, što je u krajnjoj liniji u interesu i samom ugovornom organu jer u slučaju prekratkog i neadekvatnog roka za prijem ponuda postoje šanse da ne dobije dovoljan broj ponuda. Savjestan ugovorni organ treba uvijek težiti prijemu što većeg broja ponuda, jer na taj način, kroz jačanje konkurencije, povećavaju se mogućnosti za postizanje što povoljnije cijene. Također, ukoliko ponuđači smatraju da rok koji je ugovorni organ dao u konkurentskom zahtjevu za dostavu ponuda nije primjeren odnosno da je nedovoljan za pripremu i predaju ponude, imaju mogućnost uložiti žalbu ugovornom organu u roku utvrđenom članom 101. stav (1) tač. a) i b) Zakona, te tražiti produženje roka onoliko dana koliko je potrebno za pripremu ponuda, te koliko je primjereno složenosti konkretne nabavke.

Dopisi ponuđača

Ponuđač u svom zahtjevu za praćenjem postupaka javne nabavke navodi da u dotičnoj instituciji nisu ispoštovane procedure javne nabavke, odnosno da su provedene u suprotnosti sa odredbama Zakona. Kako isti nije ispoštovao proceduru podnošenja zahtjeva prema Pravilniku o praćenju postupaka definisanu članom 8. Pravilnika traženo je da se postupi po istom.

Stav Agencije

Budući da ste nam proslijedili cjelokupnu dokumentaciju ugovornog organa vezanu za provođenje postupaka javnih nabavki, bez konkretnih navoda, ovim putem vas molimo da svoj akt upotpunite sa decidnim informacijama za konkretne postupke javne nabavke kod kojih postoji sumnja da nisu provedeni u skladu sa zakonom, kako bi Agencija mogla od ugovornog organa zahtijevati očitovanje za konkretne postupke javne nabavke prema svojim nadležnostima. Agencija za javne nabavke nije istražni organ, napominjemo da je svaki ugovorni organ podložan reviziji koju vrše nadležni organi za reviziju, koji trebaju poduzeti korake u skladu sa njihovim nadležnostima kada uoče postupanje koje nije u skladu sa Zakonom od strane ugovornog organa. Također je bitno istaći da zahtjev za praćenjem postupaka javnih nabavki prema članu 8. stavu (4) Pravilnika o praćenju postupaka javnih nabavki („Službeni glasnik BiH“ br. 72/16) mora sadržavati: naziv ugovornog organa koji je navodno počinio povredu Zakona i podzakonskih akata, naziv i adresa podnosioca zahtjeva, precizne podatke o izvoru, opis činjeničnog stanja, i referirajuću odredbu Zakona i podzakonskih akata koja je u postupku javne nabavke prekršena. U istom članu Pravilnika pod stavom (5) navedeno je: zahtjev koji ne budu sadržavao sve podatke iz stava (4) ovog člana odbacuje se kao nepotpun. U skladu sa navedenim, Agencija vas poziva da u roku od sedam dana, a prema članu 10. Pravilnika o praćenju postupaka javnih nabavki, isti upotpunite kako bi mogla postupati po navedenom zahtjevu.

Dopisi ponuđača

Ponuđač u svom zahtjevu za praćenjem postupaka javnih nabavki između ostalog navodi da je na predmetni postupak uložena žalba.

Stav Agencije

U Vašem zahtjevu za praćenjem postupka javne nabavke naveli ste da ste uložili žalbu, tačnije dvije žalbe na predmetnu nabavku ugovornog organa. Kako je za predmetnu nabavku uložena žalba, Agencija neće provoditi daljnje radnje za navedeni postupak, iz razloga što Agencija ne postupa u situacijama kad je bila žalba u smislu prekršajne prijave i kažnjavanja. Prekršajne odredbe definisane su u članu 116. Zakona. Na situaciju iz vašeg zahtjeva ističemo slijedeće, ponuđač koji je podnio žalbu ugovornom organu zainteresirana je strana i kao takva treba da inicira rješavanje žalbe. Ukoliko ugovorni organ ne postupi po žalbi u zakonskom roku od pet dana, ponuđač se može podneskom obratiti URŽ-u. Uz podesak dostavlja potvrdu, odnosno dokaz da je izjavio žalbu. Podnesak se podnosi po proteku roka od 5 dana u kojem je ugovorni organ bio dužan da postupi po žalbi, a ne kasnije od 60 dana od dana podnošenja žalbe ugovornom organu, koliko iznosi rok za pokretanje upravnog spora.

Dopisi ponuđača

Ponuđač u svom zahtjevu za praćenjem postupka javne nabavke navodi da ugovorni organ nakon zaprimljene žalbe nije obustavio postupak javne nabavke, te da je na portalu javne nabavke objavio novo obavještenje o nabavci za predmetnu nabavku.

Stav Agencije

Članom 110. Zakona je propisano da izjavljena žalba odgađa nastavak postupka javne nabavke, zaključenje i / ili izvršenje ugovora o javnoj nabavci ili okvirnog sporazuma do donošenja odluke URŽ-a. Također, član 117. Zakona koji propisuje supsidijarnu primjenu pravila upravnog postupka propisuje: "Na postupak pred URŽ-om koji nije uređen odredbama ovoga Zakona primijenit će se odredbe Zakona o upravnom postupku". U tom smislu, iako nije eksplicitno propisano Zakonom, primjenom analogije se može zaključiti da je ugovorni organ po prijemu žalbe žalioaca dužan obustaviti postupak javne nabavke do donošenja rješenja ili zaključka iz članka 100. Zakona, i to u vidu zaključka o obustavi postupka, te o obustavi obavjestiti sve ponuđače koji sudjeluju u postupku.

Dakle, što se tiče mogućnosti pokretanja bilo kojeg postupka javne nabavke a da ranije pokrenuti postupak za isti predmet nabavke nije okončan- u konkretnom slučaju ukoliko bi na isti uložili žalbu, na koju je ugovorni organ dužan obustaviti postupak prema članu 100 Zakona- takvo postupanje nije predviđeno Zakonom i može dovesti do niza komplikacija i nemogućnosti okončanja bilo kojeg od pokrenuta dva postupka u skladu sa Zakonom.

Dopisi ponuđača

Ponuđač u svom zahtjevu za praćenjem postupka javne nabavke navodi da ugovorni organ nije postupio prema članu 55. stav (1) tački b) te stavu (2) istog člana Zakona.

Dopisi ponuđača

Ponuđač u svom zahtjevu za praćenjem postupka javne nabavke navodi da ugovorni organ u dijelu koji se odnosi na specifikaciju robe daje upute za robu ponuđača što je u koliziji sa članom 54.stav (9) Zakona.

Stav Agencije

Član 54. Zakona sadrži i pravila o tome kako ugovorni organi postavljaju tehničke specifikacije predmeta predviđenog ugovora i principe za procjenu toga da li primljene ponude ispunjavaju utvrđene tehničke specifikacije. Tehničke specifikacije, na objektivni i nediskriminatorski način opisuju karakteristike predmeta ugovora. One su na primjer odnose na: kvalitet, izvršenje, dimenzije, sigurnost, osiguranje kvaliteta, terminologiju, simbole, testiranje i metoda testova, itd. Dakle, tehničke specifikacije moraju se postaviti objektivno u odnosu na svakog potencijalnog dobavljača, što znači da one ni u kom pogledu ne smiju favorizovati niti stavljati u nepovoljan položaj bilo kojeg privrednog subjekta kao dobavljača za predviđeni ugovor. Nadalje, član 54. stav (9) Zakona propisuje da osim ako nije opravdano predmetom nabavke, u tehničkoj specifikaciji ne smije se uputiti na određenog proizvođača, na porijeklo ili na poseban postupak, na marke, patente, tipove ili određeno porijeklo, ako bi se time pogodovalo ili bi se isključili određeni privredni subjekti ili određeni proizvodi. Takve napomene dopuštene su samo ako se predmet nabavke ne može dovoljno precizno i razumljivo opisati, ali se bez izuzetka moraju označiti s dodatkom "ili ekvivalent".

Nepoznavanje predmeta nabavke ne oslobađa ugovorni organ obaveze za definiranje predmeta nabavke na stvarno konkurentskoj osnovi.

Također, stav (10) navedenog člana Zakona propisuje da ako se izuzetno objavi poziv za određeni proizvod s dodatkom “ili ekvivalent”, ponuđač mora na za to predviđenim praznim mjestima, prema odgovarajućim stavkama, navesti podatke o proizvodu i tipu odgovarajućeg proizvoda koji nudi te, ako se to traži, i ostale podatke koji se odnose na taj proizvod. Kriteriji mjerodavni za ocjenjivanje ekvivalentnosti navode se u opisu predmeta nabavke. Dokaz ekvivalentnosti u smislu ispunjavanja zahtjeva u vezi s predmetom nabavke dužan je osigurati ponuđač, u skladu sa zahtjevima definiranim u tenderskoj dokumentaciji.

Dopisi ponuđača

Ponuđač u svom zahtjevu navodi da je ugovorni organ kupio zgradu a da nije proveo postupak javne nabavke.

Stav Agencije

Zakon se primjenjuje na ugovore o javnim nabavkama čiji su predmet robe, usluge i radovi i koje dodjeljuju ugovorni organi definisani u članu 4. i 5. Zakona, naravno osim izuzeća navedenih u članu 10. i dodatnih izuzeća za sektorske ugovorne organe iz člana 86. Zakona. U skladu s tom odredbom ugovorni organi koji dodjeljuju javne ugovore za robe, usluge ili radove dužni su slijediti postupke i zahtjeve koje definiše Zakon i Podzakonski akti.

Općenito, Zakon se mora primjenjivati ako su ispunjeni slijedeći kumulativni uslovi:

- predmet javne nabavke su robe, usluge ili radovi,
- ugovor dodjeljuje ugovorni organ,
- dolazi do korištenja (trošenja) javnih sredstava, i
- nisu ispunjeni uslovi koji dozvoljavaju da se Zakon ne primjenjuje (izuzeci).
-

Nadalje, članom 10. stav (1) tačka e) Zakona određeno je da se od primjene Zakona izuzima ugovor o kupovini ili zakupu postojećih zgrada, druge nepokretne imovine, zemljišta ili prava koja iz njih proističu, bilo kojim finansijskim sredstvima, uz obavezu ugovornog organa da osigura transparentnost te procedure, s tim što nabavka finansijskih usluga za kupovinu ili zakup postojećih zgrada, druge nepokretne imovine, zemljišta ili prava koja iz njih proističu, istovremeno, prije ili nakon ugovora o kupovini ili zakupu, u bilo kojem obliku, podliježe provođenju jednog od postupaka definiranih ovim zakonom.

Ova odredba izuzima ugovore koji imaju za svoj predmet kupovinu ili iznajmljivanje nepokretne imovine (zemlja, zgrade ili prava i privilegije koje iz njih proističu). Dakle, ugovorni organ ovo izuzeće može koristiti za nabavku ili zakup zemljišta, postojećih objekata ili druge nepokretne imovine ili prava koja iz njih proističu. Međutim, nabavka finansijskih usluga povezanih s prethodno navedenom nabavkom istodobno, prije ili nakon ugovora o kupovini, zakupu ili najmu, bilo u kojem obliku, podliježe primjeni postupaka javne nabavke definisanih Zakonom. Ovdje je također bitno istaći da ugovorni organ kupovinu ili zakup zemljišta, postojećih objekata ili druge nepokretne imovine ili prava koja iz njih proističu, pribavlja u zatečenom stanju, odnosno sve daljnje nabavke roba, ili usluga ili izvođenja radova na predmetu kupovine ili zakupa, podliježu primjeni odredbi Zakona.

Prema tome, kada ugovorni organ troši javna sredstva u svrhu kupovine ili iznajmljivanja postojećih objekata ili druge nepokretne imovine ili prava koja iz njih proističu, tada ne primjenjuje odredbe Zakona.

Ipak, obzirom da se radi o trošenju javnih sredstava, član 10. Zakona navodi da je ugovorni organ obavezan da obezbijedi transparentnost postupka kupovine nekretnine, npr. objavom javnog poziva, što je prema vašim navodima ugovorni organ i učinio.

Dopisi ponuđača

Tvrdnja se odnosi na okvirni sporazum, u obavještenju je navedeno da će se zaključiti sa više ponuđačem, a prema saznanju isti je zaključen sa jednim ponuđačem.

Stav Agencije

Član 32. stav (1) Zakona utvrđuje nakon kojih provedenih postupaka ugovorni organ može zaključiti okvirni sporazum. Nadalje, ovim stavom se utvrđuje i na temelju kojih kriterija se zaključuje okvirni sporazum sa jednim ili više ponuđača. Ugovorni organ je dužan u obavještenju o nabavci i tenderskoj dokumentaciji navesti da li ima namjeru zaključiti okvirni sporazum samo sa jednim ponuđačem ili pak više. U slučaju kad se ugovorni organ opredijeli zaključiti okvirni sporazum sa više ponuditelja za isti predmet nabavke, dužan je primijeniti odredbe člana 32. stav (4) i (5) Zakona.

Prema tome, postoje dvije varijante okvirnog sporazuma:

- Okvirni sporazum sa jednim ponuđačem,
- Okvirni sporazum sa više ponuđača pri čijoj realizaciji ugovorni organ primjenjuje odredbe člana 32. stav (4) i (5) Zakona.

Ukoliko se ugovorni organ odluči za zaključenje okvirnog sporazuma sa više ponuđača, broj ponuditelja s kojima se zaključuje okvirni sporazum ne može biti manji od tri, pod uslovom da postoji dovoljan broj ponuđača, te s dva ponuđača u slučaju ponavljanja postupka zbog nedovoljnog broja primljenih ponuda.

Dopisi ponuđača

Tvrdnja se odnosi na ukupan promet koji je zahtjevan od svakog člana grupe ponuđača.

Stav Agencije

Članom 62. stav (1) Zakona propisano je da ugovorni organ u tenderskoj dokumentaciji precizira dokumente koje dostavlja grupa ponuđača, odnosno svaki član grupe.

Također, članom 3. stav (2) tačka c) alineja 3. Uputstva za pripremu modela tenderske dokumentacije i ponuda („službeni glasnik BiH“, br. 90/14 i 20/15) propisano je da tenderska dokumentacija između ostalih podataka sadrži podatke o uslovima za kvalifikaciju kandidata/ponuđača i to posebno definisane uslove za kvalifikaciju ukoliko zahtjev za učešće/ponuda dostavlja grupa ponuđača.

Dakle, u postupku javne nabavke kao kandidat/ponuđač mogu se javiti kandidati/ponuđači koji samostalno učestvuju u postupku javne nabavke, ili koji učestvuju u postupku kao dio konzorcijuma, odnosno grupe kandidata/ponuđača. Grupa kandidata/ponuđača jeste zapravo grupa privrednih subjekata (dva ili više), fizičkih ili pravnih lica, koja nisu u stanju da odgovore na sve zahtjeve postupka javne nabavke samostalno, pa zbog toga dostavljaju jednu ponudu ili zahtjev za učešće kao grupa kandidata/ponuđača, oslanjajući se jedan na drugog kada su u pitanju reference i kapaciteti.

Iz tog razloga, postoji razlika u postavljanju zahtjeva kada u postupku javne nabavke učestvuje samostalni kandidat/ponuđač, i kada učestvuje grupa kandidata/ponuđača. Ugovorni organ je dužan u tenderskoj dokumentaciji posebno definisati kvalifikacione uslove za učešće samostalnog kandidata/ponuđača, te posebno za učešće grupe kandidata/ponuđača.

Naime, uslove u pogledu lične sposobnosti kao i sposobnosti obavljanja profesionalne djelatnosti svaki član grupe mora ispunjavati samostalno. Shodno tome, ugovorni organ će i zahtijevati dostavljanje dokaza o ispunjavanju navedenih uslova za svakog člana grupe posebno. Međutim, uslove ekonomske i finansijske, kao i tehničke i profesionalne sposobnosti, članovi grupe mogu ispunjavati djelimično, pod uslovom da zbirno ispunjavaju sve uslove utvrđene tenderskom dokumentacijom.

Dopisi ponuđača

Ponuđač u svom zahtjevu za praćenjem postupaka javne nabavke navodi niz propusta ugovornog organa nakon što u istom postupku nije izabran za najpovoljnijeg ponuđača.

Stav Agencije

Pravna zaštita regulisana je Dijelom III. Zakona. Odjeljak B odnosi se na izjavljivanje žalbe. U članu 99. Zakona definisan je način izjavljivanja žalbe, u članu 100. Zakona postupak ugovornog organa po žalbi i u članu 101. Zakona rokovi za izjavljivanje žalbi. U skladu sa članom 107. Zakona „Žalilac izjavljuje žalbu URŽ-u putem ugovornog organa, u rokovima i na način propisan ovim zakonom“. Dakle, ukoliko ste nezadovoljni odlukom po žalbi prvostepenog organa, možete uložiti žalbu drugostepenom organu putem prvostepenog organa na način i prema rokovima definisanih Zakonom. Praćenje postupaka javne nabavke od strane Agencije nije supstitut za ulaganje žalbe nadležnim tijelima.

Dopisi ponuđača

Ponuđač u svom zahtjevu za praćenjem postupka javne nabavke navodi:

„Ugovorni organ u svojim novim odlukama i dalje tvrdi da se: opšta dokumentacija iz drugog postupka javne nabavke može koristiti i u ovom postupku, ali pod uslovom da je validna“.

Stav Agencije

Članom 12. stav (1) Uputstva za pripremu modela tenderske dokumentacije i ponuda („Službeni glasnik BiH“, br. 90/14 i 20/15) – u daljem tekstu: Uputstvo, propisano je da kada je predmet nabavke podijeljen na lotove, ponuđač koji dostavlja ponude za više lotova, može

dokumente kojima dokazuje da ne postoje razlozi za isključenje i dokaze sposobnosti koji su zajednički za više lotova, dostaviti na jedan od slijedećih načina:
u posebnoj koverti na kojoj će jasno naznačiti da dostavlja dokaze za kvalifikaciju;
ili b) uz ponudu koja je prva po redoslijedu lotova na koji se prijavljuje,
c) posebno uz svaki lot.

Nadalje, stav (2) istog člana Uputstva propisuje da ostali traženi dokumenti i dokazi koji se podnose za pojedini lot moraju se dostaviti u ponudi za taj lot.

(3) Ovaj član se primjenjuje na odgovarajući način na dostavu dokumenata koji su zajednički za više lotova kod zahtjeva za učešće.

(4) Ukoliko se dokazi da ne postoje razlozi za isključenje dostavljaju u posebnoj koverti, kandidat/ponuđač je dužan tu kovertu sa dokazima da ne postoje razlozi za isključenje i kovertu sa ponudama za sve lotove za koje dostavlja ponude dostaviti u jednoj zajedničkoj koverti, na kojoj će izričito naznačiti šta je sadržaj te kovertu.

Imajući u vidu navedeno, dokumentacija koja je zajednička za više lotova može se dostaviti na jedan od načina utvrđenih članom 12. stav (1) Uputstva, kako se opredijeli sam ponuđač. Međutim, ostali traženi dokumenti i dokazi dostavljaju se u ponudi za taj lot. To znači da ponuđač koji učestvuje na više lotova, odnosno koji dostavlja ponude za više lotova, mora dostaviti ponudu za svaki posebni lot u odvojenoj koverti i sve dokumente za taj lot dostavlja uz ponudu za taj lot. Navedena odredba se ne može mijenjati u tenderskoj dokumentaciji.

U skladu sa navedenim, ne postoji odredba Zakona koja dozvoljava da se kvalifikacijska dokumentacija za jedan postupak javne nabavke, prihvata kao prihvatljiva i za drugi postupak javne nabavke.

Dopisi ponuđača

Ponuđač u svom zahtjevu za praćenjem postupka javne nabavke navodi da je ugovorni organ proveo pregovarački postupak bez objave obavještenja za predmetnu nabavku, a nema osnova za hitnost

Stav Agencije

Član 21. Zakona koji reguliše uslove za primjenu pregovaračkog postupka bez objave obavještenja, tačkom d) propisuje da ugovorni organ izuzetno može dodjeljivati ugovor o nabavci putem pregovaračkog postupka bez objave obavještenja o nabavci u slučaju kada se izuzetno, zbog dokazivih razloga krajnje hitnosti prouzrokovane događajima nepredvidivim za ugovorni organ, ne mogu ispoštovati ovim Zakonom utvrđeni minimalni rokovi za otvoreni, ograničeni ili pregovarački postupak s objavom obavještenja. Okolnosti kojima se opravdava izuzetna hitnost postupka ni u kojem se slučaju ne smiju dovesti u vezu s ugovornim organom. Valja još napomenuti da član 116. Zakona, koji reguliše prekršajne odredbe, stavom (2) tačkom d) propisuje da će se novčanom kaznom u iznosu od 1.500,00 do 15.000,00 KM kazniti za prekršaj ugovorni organ ako primijeni pregovarački postupak bez objave obavještenja suprotno odredbama čl. 21., 22., 23., 24. i 28. Zakona. Stav (3) istog

članka propisuje da će se novčanom kaznom u iznosu od 300,00 do 3.000,00 KM kazniti odgovorno lice u ugovornom organu za prekršaj iz stava (2) ovoga člana.

Dopisi ponuđača

Anonimni zahtjev

Stav Agencije

Ne postupa po anonimnim prijavama

Dopisi ponuđača

Ponuđač u svom zahtjevu za praćenjem postupaka javne nabavke navodi da ugovorni organ nije okončao proceduru prema rješenju Ureda za razmatranje žalbi, na način kako propisuje član 69. Zakona.

Stav Agencije

Ističemo da je ugovorni organ dužan postupiti po rješenju URŽ-a, kao drugostepenog organa u žalbenom postupku javnih nabavki u skladu sa članom 111. stav (13) Zakona. U istom je navedno: „Rješenje ili zaključak URŽ-a iz ovog člana je konačno i izvršno“.

Dopisi ponuđača

Ponuđač u svom zahtjevu za praćenjem postupka javne nabavke navodi da ugovorni organ za predmetnu nabavku zdravstvenih usluga konkretno za usluge periodičnih ljekarskih pregleda stvara prividan monopol za navedene usluge, iz razloga što prilikom nabavke navedenih usluga, tražite prema navodima podnosioca zahtjeva, u pozivu za dostavljanje ponuda kao jedan od uslova za obavljanje periodičnih ljekarskih pregleda i „Uvjerenje ministarstva kojim se potvrđuje ovlaštenje za vršenje zdravstvenih pregleda radnika za radna mjesta koja zahtjevaju držanje i nošenje oružja i municije“ Dotični ponuđač navodi da je takav uslov za dostavljanje ponuda za predmetne usluge neosnovan, odnosno da je isti u suprotnosti sa pozitivnim zakonskim propisima u oblasti zaštite rada.

Stav Agencije

Zakon se zasniva na nekoliko općih principa koji su navedeni u članu 3. Zakona. Ova odredba, između ostalog, zahtijeva da ugovorni organi preduzmu sve potrebne mjere kako bi se osigurala pravična i aktivna konkurencija među potencijalnim dobavljačima, uz ostvarivanje jednakog tretmana, nediskriminacije i transparentnosti. Principe jednakog tretmana i nediskriminacije ugovorni organ treba poštovati tokom cijelog procesa nabavke počinjući sa pripremom tenderske dokumentacije i uspostavljanjem zahtijeva koje trebaju ispuniti dobavljači zainteresirani za javnu nabavku, pa sve do odabira dobavljača i dodjele ugovora. Ugovornim organima nije dozvoljeno da, u okviru procesa selekcije ili

ocjenjivanja, diskriminišu kandidate na osnovu njihovog porijekla, lokacije ili drugih elemenata diskriminacije.

Nadalje, članom 53. stav (1) Zakona propisano je da je ugovorni organ dužan da pripremi tendersku dokumentaciju u skladu sa odredbama ovog zakona i podzakonskim aktima. U tenderskoj dokumentaciji ugovorni organ daje potpune informacije o uslovima ugovora i postupku dodjele ugovora, a koji s kandidatima/ponuđačima dovoljni za pripremu zahtjeva za učešće, odnosno ponuda na stvarno konkurentskoj osnovi. Članom 44. stav (1) Zakona određeno je da u skladu s minimumom zahtijevanih kvalifikacionih uslova koje kandidati i ponuđači treba da ispunjavaju, a koji su utvrđeni u tenderskoj dokumentaciji, ugovorni organ ocjenjuje i provjerava da li je kandidat ili ponuđač kompetentan, pouzdan i sposoban da izvrši ugovor. Stavom (2) navedenog člana određeno je da u skladu sa stavom (1) ovog člana, ugovorni organ u tenderskoj dokumentaciji navodi minimum zahtjeva za kvalifikaciju kandidata ili ponuđača u pogledu njihove lične situacije u skladu s članom 45. Zakona, njihovu podobnost za obavljanje profesionalne djelatnosti u skladu s članom 46. Zakona, njihovo ekonomsko i finansijsko stanje u skladu s članom 47. Zakona, te njihove tehničke i/ili profesionalne sposobnosti u skladu s članom 48. Zakona.

Svrha primjene tih kriterija da se provjeri da li su dobavljači u stanju da izvrše ugovor u skladu sa zahtjevima ugovornog organa. Dakle, Zakon ne definiše maksimum kvalifikacionih uslova, nego u svakom slučaju ti zahtjevi moraju biti povezani i proporcionalni sa predmetom ugovora i ne smiju imati restriktivan efekat na konkurenciju. Ključno je da se uzme u obzir pravična i otvorena konkurencija pri utvrđivanju zahtjeva za kvalifikaciju. Ne smiju se utvrditi zahtjevi kojim bi se određeni pouđači ili grupe ponuđača isključile iz učešća u postupku za predmetni ugovor. Također, utvrđivanjem nerealno visokih uslova za učešće u odnosu na predmet nabavke, ugovorni organ ograničava konkurenciju, što je suprotno osnovnim principima definisanim u članu 3. Zakona.

Dopisi ponuđača

Ponuđač u svom zahtjevu navodi da je ugovorni organ proveo direktni sporazum za predmetnu nabavku čija tržišna vrijednost prelazi vrijednosni razred definisan članom 87. stav (3) Zakona.

Stav Agencije

Članom 87. stav (3) Zakona o javnim nabavkama (u daljem tekstu: Zakon) propisano je da ugovorni organ provodi postupak direktnog sporazuma za nabavku robe, usluga ili radova čija je procijenjena vrijednost jednaka ili manja od iznosa od 6.000,00 KM. Nadalje, članom 2. stav (1) Pravilnika o postupku direktnog sporazuma („Službeni glasnik BiH“, broj 90/14) – u daljem tekstu: Pravilnik, propisano je da se postupak direktnog sporazuma može provesti kada je procijenjena vrijednost istovrsnih roba, usluga ili radova na godišnjem nivou jednaka ili manja od 6.000,00 KM. Shodno naprijed navedenom, ugovorni organ ima pravo provesti direktni sporazum u svim slučajevima kada vrijednost nabavke roba, usluga ili radova po predmetnu nabavke, na godišnjem nivou ne prelazi 6.000,00 KM. U toku jedne godine ugovorni organ može provesti više direktnih sporazuma za jedan predmet nabavke, pod uslovom da zbir svih direktnih sporazuma za isti predmet nabavke ne pređe Zakonom

utvrđenu gornju granicu za ovaj postupak, odnosno 6.000,00 KM na godišnjem nivou. Napominjemo da se direktni sporazum provodi na osnovu člana 90. Zakona, te Pravilnika. Naime, članom 90. Zakona propisano je da je ugovorni organ dužan donijeti interni pravilnik o postupku direktnog sporazuma, koji treba biti usaglašen s modelom pravilnika o postupku direktnog sporazuma koji propisuje Agencija.

Dopisi ponuđača

Ponuđač u svom zahtjevu za praćenjem postupka navodi da ugovorni organ ne izvršava obaveze iz ugovora.

Stav Agencije

U tom smislu, član 72. stav (2) Zakona između ostalog propisuje da se ugovor o javnoj nabavci zaključuje u skladu sa zakonima o obligacionim odnosima u Bosni i Hercegovini, iz čega proizilazi da se i na realizaciju, kao i na eventualni raskid ugovora o javnoj nabavci primjenjuju odredbe pomenutih zakona o obligacionim odnosima, a za čiju primjenu nije nadležna Agencija za javne nabavke.

Dopisi ponuđača

Ponuđač u svom zahtjevu za praćenjem postupka navodi da je ugovorni organ proveo javnu nabavku avio karata i da se odlučio da zaključi okvirni sporazum samo sa jednim ponuđačem.

Stav Agencije

Zakon ne pravi nikakvu razliku u zavisnosti od predmeta nabavke, ali se mora priznati da nabavka avio karata ima određene specifičnosti, kojih ne bi bilo da ugovorni organ zna sve destinacije na koje će putovati, koliko će osoba putovati, kao i vrijeme tih putovanja. Međutim, specifičnost se javlja kada ugovorni organ nema te podatke. Naravno da cijena avio karte zavisi od svih tih elemenata, a dodatno i od momenta rezervacije.

Odredba člana 32. stav (5) Zakona propisuje da ugovori koji se zaključuju s ponuđačima s kojima je zaključen okvirni sporazum mogu se dodijeliti:

primjenom uslova utvrđenih u okvirnom sporazumu bez ponovnog zahtjeva za dostavu ponude, gdje se ugovor dodjeljuje najpovoljnijem ponuđaču, izuzev u slučaju da najpovoljniji ponuđač nije u mogućnosti isporučiti robu ili uslugu ili izvesti radove, ugovor se može dodijeliti narednom najpovoljnijem ponuđaču s kojim je zaključen okvirni sporazum ili ako svi uslovi nisu utvrđeni u okvirnom sporazumu i kada se ponuđači pozivaju da ponovo dostave ponude na osnovu istih ili preciznije definiranih uslova u okviru uslova iz okvirnog sporazuma, postupak se provodi u skladu sa sljedećim:

za svaki ugovor ugovorni organ pismeno se obraća svim ponuđačima s kojima ima zaključen okvirni sporazum; ugovorni organ određuje rok za podnošenje ponuda, uzimajući u obzir složenost predmeta nabavke i vrijeme potrebno za dostavu ponuda; ponude se podnose u pismenom obliku, a njihov sadržaj ostaje tajan sve do isteka roka predviđenog za dostavu ponuda; ugovorni organ javno otvara ponude i dostavlja zapisnik s otvaranja ponuda svim ponuđačima koji su dostavili ponude; ugovorni organ dodjeljuje ugovor ponuđaču koji je dostavio najpovoljniju ponudu, u skladu sa uslovima iz okvirnog sporazuma, odnosno u skladu s precizno definiranim uslovima, u okviru uslova iz okvirnog sporazuma.

Dakle, u situaciji kada svi uslovi nisu utvrđeni u okvirnom sporazumu, što je sigurno nabavka avio karata ugovorni organ ima mogućnost da pozove ponuđače da ponovo dostave ponude na osnovu istih ili preciznije definiranih uslova u okviru uslova iz okvirnog sporazuma, odnosno da provede tzv. „mini tender“. Ovdje smatramo za važnim naglasiti da ranija legislativa, za razliku od važeće nije poznavala zaključivanje okvirnog sporazuma sa više ponuđača. I upravo odredba člana 32. stav (5) tačka b) Zakona koja tretira okvirni sporazum sa više ponuđača nudi rješenja koja nude direktive EU, gdje se putem „mini tendera“ riješio problem specifičnosti nabavke avio karata. U cilju stvaranja dobre prakse i efikasnog trošenja javnih sredstava preporuka Agencije je da ugovorni organi prilikom nabavke avio karata koriste „mini tender“, u skladu sa članom 32. stavom (5) tačkom b) Zakona koja tretira okvirni sporazum sa više ponuđača, jer bi na taj način izbjegli problemi koji su se u dosadašnjoj praksi javljali u slučaju zaključenja okvirnog sporazuma sa jednim dobavljačem.

Dopisi ponuđača

Ponuđač u svom zahtjevu za praćenjem postupka javne nabavke navodi da je ugovorni organ izvršio **favoriziranje ponuđača koji se nalaze u krugu od 3 km**, stavljajući kao jedan od podkriterija ekonomski najpovoljnije ponude operativni trošak u iznosu od 20 %.

Stav Agencije

Napominjemo da ugovorni organ ima mogućnost predvidjeti potkriterij operativnog troška kod ekonomski najpovoljnije ponude, predviđanje operativnog troška kod nabavke goriva je stvar dobre prakse, ali ograničavanje mjesta isporuke na tačno određeni broj kilometara je u suprotnosti sa osnovnim principima javnih nabavki definiranih kroz član 3 Zakon te isti otvara prostora ponuđačima da ulože žalbu na tendersku dokumentaciju uz argumentaciju da su prekršeni osnovni principi iz navedenog člana.

Dopisi ponuđača

Ponuđač u svom zahtjevu za praćenjem postupka javne nabavke traži da Agencija pregleda tendersku dokumentaciju koja je dostavljena u predmetnom postupku.

Stav Agencije

Ovim putem vas obavještavamo da su izvori praćenja definisani u članu 3. Pravilnika o praćenju postupaka javnih nabavki („Službeni glasnik BiH“ broj: 72/16), u istom pod stavom (2) navedeno je:

„Izvori praćenja **ne mogu biti tenderske dokumentacije** koje sačinjavaju ugovorni organi, a na koje zainteresirani ponuđači imaju pravo žalbe u skladu s članom 101. stav (1) tačka b) Zakona“.

Dopisi ponuđača

Ponuđač u svom zahtjevu za praćenjem postupka javne nabavke navodi da dotični ugovorni organ nije obezbjedio dovoljno sredstava za predmetnu nabavku, što dovodi do sumnje u regularnost ovog tendera, odnosno da se za izdvojena sredstva ne može izvršiti predmetna usluga.

Stav Agencije

Odredbom članka 3. Zakona o javnim nabavama (u daljnjem tekstu: Zakon) određena svrha i predmet Zakona, odnosno osnovna načela sistema javnih nabava u cilju najučinkovitijeg korištenja javnih sredstava s obzirom na svrhu i predmet javne nabave uz osiguranje pravične i aktivne konkurencije među potencijalnim ponuditeljima i ostvarivanje jednakog tretmana, nediskriminacije i transparentnosti. Osnovna svrha postupka javne nabave je zaključenje ugovora, što praktično znači da ugovorno tijelo treba biti adekvatno opskrbljeno potrebnim roba, uslugama ili radovima u određenom vremenskom periodu za koje i provodi postupak javne nabave. Naime, na početku „lanca nabave“ nalazi se identifikiranje potreba ugovornog tijela na osnovu čega se priprema plan nabava i odobrava proračun za iste, odnosno vrši se osiguranje finansijskih sredstava za nabavu. Dakle, prije pokretanja postupka javne nabave potrebno je da ugovorno tijelo osigura sredstva za robe, usluge ili radove, za čiju nabavu se provodi konkretni postupak. Zakodovac u odnosu na ranija zakonska rješenja predviđa donošenje plana nabave, nakon što se usvoji proračun ili finansijski plan, te propisuje obvezu objave plana nabave u skladu sa člankom 17. stavak (2) Zakona.

Informacije iz medija

U izvještajnom periodu Agencija je primila 56 novinarskih upita od slijedeći novinskih kuća:

1. Centar za zastupanje građanskih interesa
2. Glas Srpske
3. Poslovne novine
4. Dnevne novine
5. Kapital.ba
6. Business magazine.ba
7. Žurnal online magazin
8. Centar za istraživačko novinarstvo
9. Dnevne novine
10. euroKapija d.o.o

- način prijave korupcije u Agenciji, i slučajevi zabilježeni po ovom pitanju,
- koliko je stepen primjene zelenih nabavki i koji su to primjeri.
- objava odluka Suda BiH na našoj stranici i odluka Ureda za razmatranje žalbi, da li za objavu navedenih odluka Agencija ima zakonsku obavezu
- kad će se usvojiti pravilnik o praćenju postupaka javne nabavke i njegove prednosti
- pitanja vezana za e-aukciju, prednosti, koliko je postupaka okončano e- aukcijom, razvoj daljnji ovog modula

- strategija razvoja JN u BiH za 2016-2020
- koliko je bilo zaključenih ugovora i 2016 godini, vrijednost, pregovarački bez objaveo bavještenja
- stav Agencije po pitanju oročavanja sredstava
- primjena preferencijalnog tretmana i stupanje na snagu nove odluke o preferencijalnom tretmanu
- definicija ugovornih organa, tko je ugovorni organ u BiH
- tko je odgovoran za javne nabavke u BIH
- nabavke vezane za zdravstvene usluge
- objava TD na portalu i prosljeđivanje ponuđačima koji nisu registrirani u sistem
- koji su to najčešći problemi u oblasti javnih nabavki
- da li smo zadovoljni zakonskim okvirom koji uređuje oblast javnih nabavki

Obuke

U toku 2016. godine obuke iz oblasti javnih nabavki su organizovane od strane:

1. Agencije za javne nabavke BiH (u daljem tekstu: AJN),
2. Agencija za državnu službu Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: ADS BiH),
3. Agencija za državnu upravu Republike Srpske (u daljem tekstu: ADU RS),
4. Agencija za državnu službu Federacije Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: ADS FBiH),
5. Komercijalnih kuća (12 komercijalnih kuća).

Pregled ukupnog broja obuka održanih u 2016. godini, po organizatoru, po broju održanih obuka i po broju učesnika na obukama

Red.br	Organizator	Broj obuka	Broj učesnika	Procenat (%)
1	AJN BiH	3	57	2,47
2	ADS BiH	0	0	0,00
3	ADS FBiH	9	219	9,50
4	ADU RS	2	26	1,13
5	Komercijalne kuće	47	2003	86,90
UKUPNO		61	2305	100

Pregled obuka održanih od strane AJN u 2016. godini

Naziv obuke	Datum obuke	Mjesto održavanja	Broj državnih službenika	Procenat (%)
Obuka za državne službenike u institucijama Bosne i Hercegovine	18.11.2016	Sarajevo	26	45,61
Obuka za državne službenike u institucijama Republike Srpske	28.10.2016	Banja Luka	20	35,09
Obuka za državne službenike u institucijama Brčko Distrikt	18.12.2016	Brčko Distrikt	11	19,30
Ukupno:			57	100

Najčešći komentari ovlaštenih predavača su:

- da postoji veliki broj pitanja koja se odnose na odredbe Zakona, za koje im trebaju stavovi AJN,
- da bi bilo dobro da AJN predavačima dostavlja stavove na određeni primjeren način,
- uočena je potreba za praktičnim primjerima odnosno nedostatak prakse,
- da i dalje preovladava formalizam u tumačenju Zakona i podzakonskih akata,
- pozitivne reakcije na rješenja sadržana u novom Zakonu,
- učesnici traže da se objavljuju odluke KRŽ i mišljenja AJN na internet stranici istih,
- da postoji potreba za obukama iz oblasti javnih nabavki na nivou lokalne samouprave sa praktičnim primjerima,
- da postoji veliki broj pitanja za primjenu pregovaračkog postupka bez objave obavještenja,
- značajan broj pitanja koja se odnose na izmjenu plana nabavke,
- značajan broj pitanja koja se odnose na rad i imenovanje komisije za nabavku,
- veliko interesovanje za primjenu sistema kvalifikacije,
- nedovoljnu edukovanost ponuđača i predstavnika ugovornog organa sa novim Zakonom,
- potrebu za zauzimanja stavova o spornim pitanjima,
- značajan broj pitanja odnosi se na uslove za kvalifikaciju,
- takmičarski dijalog,
- upoznati učesnike sa stavovima revizije,
- veliki interes za prezentovane teme,
- postupak direktnog sporazum,
- priprema modela STD.

Analiza dostavljenih zapažanja ovlaštenih predavača s održanih obuka je ukazala na slijedeće:

- predavači ističu da je najveći problem sa kojim se susreću na obukama je nedovoljna i neujednačena edukovanost učesnika obuka. U ugovornim organima je velika promjena zaposlenih na poslovima javnih nabavki i na obukama prisustvuju zaposleni koji se prvi put susreću sa Zakonom o javnim nabavkama i zaposleni koji imaju veliko iskustvo s provođenjem postupaka javnih nabavki.
- U skladu sa ovim zapažanjima jasno je da je u kraćem roku potrebno usvojiti Pravilnik o obuci službenika za javne nabavke, jer je ne postoje kadrovi koji kontinuirano rade i obučavaju se iz oblasti javnih nabavki, što ima veliki uticaj na slabosti ugovornih organa kada se govori o oblasti javnih nabavka i trošenju budžetskih sredstava.

Zapažanja učesnika obuka su slijedeća:

- da se obezbijedi veći broj praktičnih primjera koji bi pomogao u radu na konkretnim postupcima javnih nabavki,
- da se obezbijedi veći broj modela TD i novi modeli STD,
- sugestije AJN da održi besplatne obuke,
- da se uradi komentar Zakona,
- više primjera u novom sistemu e-nabavke koji bi pomogao u radu na konkretnim postupcima javnih nabavki,
- razmjena iskustava,
- prisustvo članova Ureda za razmatranje žalbi sa ciljem da se posveti pažnja pravnom dijelu,
- konkretan primjer neke složene nabavke,
- podijeliti učesnike obuka u javnim nabavkama na one koji već dugo rade na istim poslovima i početnike,
- nedovoljno poznavanje procedure za usluge iz Aneksa 2. dio B,
- potencirati praktične probleme u primjeni ZJN,
- manje teoretskih predavanja,
- uključiti predavanja za reviziju,
- problemi postupanja po uložnim žalbama,
- hitnost u rješavanju žalbi kod URŽ.

Zaključak:

Praćenje postupaka javnih nabavki vrši se kontinuirano, u skladu sa kadrovskim i finansijskim kapacitetima koje Agencija ima. Uspostavom Portala javnih nabavki povećana je transparentnost u oblasti javnih nabavki, što je od značaja za prevenciju korupcije u ovoj oblasti. Ugovorni organi su usvojili dosta preporuka iz prethodnih izvještaja o praćenju postupaka javnih nabavki. Osim Agencije, značajnu ulogu u procesu praćenja javne nabavke igraju i druge institucije i organizacije, kao što su Ured za razmatranje žalbi, uredi za reviziju, interne kontrole i organizacije civilnog društva.

U cilju ostvarenja pune svrhe praćenja postupaka javne nabavke, Agencija predlaže da Vijeće ministara Bosne i Hercegovine usvoji slijedeće zaključke:

- Usvaja se Izvještaj o praćenju postupaka javnih nabavki za 2016.godinu.
- Zadužuje se Agencija da nastavi praćenje postupaka javnih nabavki, te redovno jednom godišnje izvještava Odbor Agencije za javne nabavke o rezultatima praćenja, a Vijeće ministara Bosne i Hercegovine po potrebi a najmanje jednom godišnje.
- Zadužuje se Agencija da objavi na web stranici Izvještaj o praćenju postupaka javne nabavke.

Izvještaj o praćenju postupaka javnih nabavki za 2016. godinu je usvojilo Vijeće ministara Bosne i Hercegovine na sjednici održanoj2017. godine.

Broj :

Mostar ,2017. godine

DIREKTOR

v.d. Đenan Salčin